

PREDLOG



**LOKALNI PROGRAM
ZA MLADINO
V OBČINI KRŠKO
ZA OBDOBJE 2014 - 2015**

Občina Krško, september 2013

Občina Krško, september 2013

Odgovorna oseba: mag. Miran Stanko, župan

Pripravili: Občina Krško, Mladinski center Krško, Mladinski svet Krško

1. KAZALO

1. KAZALO	3
2. UVOD	4
3. TEMELJI - PODLAGE	5
3.1 ZAKONODAJNA UREDITEV MLADINSKEGA SEKTORJA	5
3.2 STRATEŠKO UREJANJE PODROČJA MLADINE V OBČINI KRŠKO	5
4. DRUŽBENI OKVIR IN POLOŽAJ MLADIH	6
4.1 MLADI V SLOVENIJI IN OBČINI KRŠKO	7
4.2 VKLJUČENOST MLADIH IZ OBČINE KRŠKO V TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE	8
4.3 ZAPOSLENOST OZ BREZPOSELNOST MLADIH V SLOVENIJI, POSAVJU, OBČINI	8
5. AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI (MLADI, MLADINSKE ORGANIZACIJE, UKREPI IN FINANCIRANJE OBČINE)	13
5.1 UKREPI OBČINE KRŠKO	13
5.1.1 PARTICIPACIJA MLADIH:	14
5.1.2 ORGANIZIRANJE MLADIH:	15
5.1.3 INFORMIRANJE MLADIH:	16
5.1.4 ZAPOSLOVANJE MLADIH:	16
5.1.5 IZOBRAŽEVANJE MLADIH:	18
5.1.6 STANOVANJSKA PROBLEMATIKA MLADIH:	20
5.1.7 MOBILNOST MLADIH:	21
5.1.8 ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE MLADIH:	21
5.1.9 PROSTOVOLJSTVO MLADIH	22
5.2 MLADINSKA DEJAVNOST	23
5.2.1 DEJAVNOST MLADINSKIH ORGANIZACIJ	23
5.2.2 AKTIVNE ORGANIZACIJE ZA MLADE V OBČINI KRŠKO	24
5.3 MNENJE MLADIH	25
6. KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI KRŠKO - STRATEŠKI CILJI IN UKREPI	26
7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADINO	38
8. VIRI	39
9. SEZNAM PRILOG	39

2. UVOD

Na podlagi v letu 2012 sprejetega *Odloka o mladini v občini Krško* se je Občina Krško zavezala sprejeti Lokalni program za mladino, za katerega pripravo je zadolžen občinski upravni organ, pristojen za področje mladine, v sodelovanju z Mladinskim centrom Krško in Mladinskim svetom Krško.

Namen programa je strateški in se sprejema za obdobje dveh let, zajema pa

- izhodišča in usmeritve razvoja mladinskega sektorja v občini,
- vsebino in obseg ukrepov občine za razvoj mladinskega sektorja, ki se financirajo ali sofinancirajo iz občinskega proračuna,
- razvojne in strokovne naloge za razvoj mladinskega sektorja v občini,
- okvirna merila in cilje za finančno ovrednotenje,
- opredelitev postopkov vsakoletnega poročanja in vrednotenja uresničevanja programa.

Področja, ki jih v okviru področij mladinskega sektorja obravnava program, pa so: izobraževanje mladih, zaposlovanje mladih, bivanjske razmere mladih, zdravje in dobro počutje mladih, mladinsko organiziranje, participacija mladih, prostovoljstvo mladih, informiranje mladih in mobilnost mladih.

Sprejem Lokalnega programa za mladino si je Občina Krško zadala tudi na osnovi v letu 2012 prejetega certifikata »Mladim prijazna občina«, ki potrjuje, da je Občina Krško na področju mladinskega sektorja oz. izvajanja ukrepov mladinskih politik že marsikaj storila, kar je predstavljeno tudi v analizi. Glede na splošno situacijo v družbi pa je potrebno še marsikaj storiti, zlasti v omogočanju mladim prehoda v odraslost, avtonomijo, aktivno sodelovanje in sooblikovanje družbenega razvoja.

Zato je potrebno položaj mladih celovito in načrtno urejati, kar pa se ne nanaša le na specializirane občinske dokumente, namenjene mladim, ampak tudi celovite strateške dokumente občine, regije, države (Nacionalni program za mladino, Nacionalni program za kulturo, Program razvoja podeželja, Regionalni razvojni program,...), pri tem pa upoštevati tudi aktualne lokalne in globalne razmere in danosti.

Priprava Lokalnega programa za mladino tako poteka vzporedno s pripravo nacionalnih programov oz. jih celo deloma prehitava, zaradi hitrih družbenih sprememb je zastavljen dvoletno z možnostjo hitrega odziva na te spremembe in situacije, v katerih se srečujejo mladi...

Z Lokalnim programom za mladino, kot temeljnim strateškim dokumentom na področju mladinskega sektorja, Občina Krško prepoznava javni interes na področju mladine in določa načine za uresničevanje le-tega. Hkrati pa je dokument, ne glede na to, da je pobuda za njegovo pripravo prišla s strani odločevalcev, priložnost za vključevanje in aktivno odločanje mladih v lokalni skupnosti, medgeneracijsko solidarnost in življenje vseh segmentov lokalne skupnosti.

V času od 4. do 30. aprila 2013 se je s pomočjo ankete med mladimi iz občine zbiralo mnenja in predloge o obstoječem in prihodnjem delovanju Občine Krško na področju mladine, raziskovalo želje in potrebe mladih s področij življenja in dela v občini ter analiziralo obstoječe delovanje na področju mladine s strani občinske uprave, javnih zavodov in organizacij v mladinskem sektorju.

Aktivno vlogo v procesu oblikovanja programa so s sodelovanjem pri pripravi izhodiščnih dokumentov oz. raziskav poleg občinske uprave, Mladinskega centra Krško in Mladinskega

sveta Krško imeli tudi javni zavodi s sedežem ali enotami na območju občine Krško. Z njihovimi predstavniki je bil organiziran sestanek 7.6.2013, pri pripravi dokumenta pa so sodelovali tudi preko elektronske komunikacije z občinsko upravo in pregledali ter dopolnjevali izhodiščne ugotovitve.

Izhodišče za pripravo ukrepov pa so bili poleg teh, ki jih občina že izvaja, tako predlogi mladih kot organizacij, ki delajo z mladimi, in tudi posamezni predlogi iz publikacije Lokalna mladinska politika, ki sta jo leta 2012 izdala Zveza ŠKIS in Mladinski svet Ajdovščina.

Pri pripravi ukrepov z različnih področjih mladinskih politik smo pripravljavci morali izhajati tudi iz finančnih okvirov, ki so za leto 2014 že postavljeni, pa tudi sicer zaradi splošne gospodarske situacije močno omejeni.

Posamezni ukrepi so namenjeni vsem generacijam, ne samo mladim.

Na posamezne probleme (izobraževalni sistem, politika zaposlovanja..) kot lokalna skupnost nimamo zadostnega vpliva – urediti potrebno sistemsko, zato zlasti v okviru lokalnega partnerstva potrebno vzpostaviti delovno skupino, oblikovati in nasloviti pobude pristojnim državnim organom.

3. TEMELJI - PODLAGE

3.1 Zakonodajna ureditev mladinskega sektorja

V slovenski zakonodaji mladinski sektor posebej urejata dva zakona, in sicer Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju - ZJIMS (Ur. l. RS, št. 42/2010) s Pravilnikom o izvajanju ZJIMS (Ur. l. RS, št. 42/2010) in Zakon o mladinskih svetih - ZMS (Ur. l. RS, št. 70/2000, 42/2010). Z ZJIMS se opredeljuje mladinski sektor in temeljni pojmi ter določata javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju, ZMS pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti. Oba zakona med drugim predvidevata tudi pristojnosti lokalnih skupnosti v mladinskem sektorju.

Poleg navedenih krovnih zakonov pa predstavljajo pomembne podlage za izvajanje mladinskih politik tudi ostali nacionalni in evropski dokumenti.

3.2 Strateško urejanje področja mladine v Občini Krško

Na področju uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju je Občina Krško z *Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Mladinski center Krško* (Uradni list Republike Slovenije, št. 96/2000, 91/2001, 91/2005, 65/2008, 30/2011) zagotovila delovanje javnega zavoda, v l. 2006 pa je sprejela še 4-letni *program razvoja mreže javne mladinske infrastrukture in storitev javnega zavoda Mladinski center Krško* (vzpostavljanje dislociranih enot MC Krško – mladinskih točk tipa I in II).

Vsa leta občina preko javnih razpisov oz. pozivov zagotavlja sredstva za mladinske programe in projekte, v letu 2011 pa za ta namen sprejela tudi *Pravilnik o sofinanciranju programov in projektov za otroke in mladino, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Krško* (Uradni list št. 97/11).

Participacija mladih je bila do sedaj možna v okviru sodelovanj predstavnika mladih (Mladinski svet Krško) na sejah Odbora za mladino, posvetovalnega organa občinskega

sveta, katerega naloge opredeljuje *Statut Občine Krško* (Uradni list RS, št. 98/2000, 5/2003, 57/2006, 47/2010, 90/2011), sestavo pa *Poslovnik o delu Občinskega sveta občine Krško* (Uradni list RS, št. 7/2001).

V l. 2012 je Občina Krško prejela *Certifikat Mladim prijazna občina*, kot priznanje za uspešno izvajanje ukrepov s področja lokalnih mladinskih politik v preteklih letih. Prejeti certifikat je občino še dodatno spodbudil k sprejemu *Odloka o mladini v občini Krško* (Uradni list RS, št. 83/2012), katerega cilj je celovito urediti položaj mladih v občini in v tem okviru predvsem opredeliti strukturo in podporno okolje mladinskega organiziranja in mladinskega dela v občini, zagotoviti pogoje za sodelovanje mladih pri odločanju o odločitvah, ki vplivajo na življenje in delo mladih v lokalni skupnosti ter pospešiti razvoj lokalne mladinske politike z namenom zagotavljanja pogojev za uspešno doseganje avtonomije mladih v lokalni skupnosti. Z odlokom se je občina hkrati zavezala sprejeti dvoletni strateški dokument - t.j. Lokalni program za mladino.

4. DRUŽBENI OKVIR IN POLOŽAJ MLADIH

Obdobje mladosti je predvsem družbeno in kulturno pogojeno obdobje življenja, čeprav imajo biološki dejavniki, ki vplivajo na zrelost organizma, prav tako pomembno vlogo. V obdobju »mladosti« človek odrašča: razvija se telesno, spolno in duševno, pa tudi družbeno dozoreva. Obdobje mladosti je čas bogatega osebnega oblikovanja, ko se ljudje oblikujemo za samostojno življenje.

»Od kdaj do kdaj je človek mlad, verjetno vsakdo pojmuje nekoliko drugače. Zato so opredelitve mladih kot skupine zelo različne. Združeni narodi jih opredeljujejo kot osebe, stare od 15 do 24 let. Urad RS za mladino (op. ZJIMS) uvršča med mlade osebe med 15. in 29. letom starosti, v Evropski uniji pa se zaradi t. i. podaljševanja mladosti pogosto štejejo med mlade osebe, stare od 18 do 34 let. Pri tej opredelitvi gre torej za mlade odrasle, ki so v veliki meri vključeni v izobraževanje, počasi pa se vključujejo tudi v trg dela, se osamosvajajo, si ustvarjajo svoje družine.«¹

Družbeni položaj mladih se je v zadnjih letih izrazito poslabšal. Povečuje se stopnja brezposelnosti med mladimi, vse pogostejše so nestalne in manj kakovostne oblike zaposlovanja, posledično se povečuje finančna odvisnost mladih od staršev, občutek negotovosti in časovni okvir pri oblikovanju lastne družine in odselitvi od doma.

Mladost se torej ne more več pojmovati kot obdobje sorazmerno predvidljivega prehoda iz gotovega otroštva v gotovo odraslost s stabilno zaposlitvijo in na novo ustvarjeno družino. Namesto tega se pojavi t.i. podaljšano otroštvo (mladost), ki pomeni vsaj delno odvisnost od staršev in se (pre)pogosto zavleče v štirideseta leta. Takšno stanje ne prinaša pozitivnih učinkov ne mladim ne skupnosti. Mladi (pre)dolgo ne postanejo samostojni, se kasneje in manj pogosto odločajo za ustvarjanje lastne družine in prevzemanje odgovornosti v življenju nasploh. Velik delež mladih ni deležen pogojev, ki bi jim omogočali, da bi trdno, odločno in uspešno stopali proti odraslosti. Zagotavljanje prijaznejšega okolja mladim je nujen korak na poti do izboljšanja njihovega položaja v skupnosti in posledično vodi do zagotavljanja trajnostnega družbenega razvoja.

¹ http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4092, 10.8.2011

4.1 Mladi v Sloveniji in občini Krško

Ne glede na različne opredelitve pojma mladosti in slovensko uradno opredelitev, po kateri spadajo v skupino mladih vsi, ki so stari med 15 in 29 let, smo v naši analizi vključili mlade med 15. in 34. oz. 35. letom starosti, kjer je bilo le mogoče, saj se prvi vstop v zaposlitev in posledično samostojnost pri dosti mladih bliža navedeni zgornji meji in je to dejstvo realnost tudi občine Krško.

Po podatkih Statističnega urada RS je delež mladih v starosti od 15 do 34 let v Občini Krško leta 2012 predstavljal 25,22% celotne populacije oziroma 6553 mladih od skupno 25986 prebivalcev občine, kar je malce nad slovenskim povprečjem. Oz. v ožjem delu med 15. in 29. letom je mladih v občini Krško 4589, kar predstavlja 17,66% prebivalstva in je razvidno tudi iz spodnje preglednice, ki kaže upad mladih v občini, trend upadanja pa je podoben deležu zmanjševanja mlajše populacije na ravni celotne države.

Podatki na ravni države se nanašajo na mlade med 15. in 29. letom in kažejo, da se bo v obdobju 2010–2020 število mladih (15–29 let) v Sloveniji zmanjšalo za dobrih 20 odstotkov. To zmanjšanje je zaostritev dolgoročnega demografskega gibanja, ki smo mu v Sloveniji priča vse od leta 1980. Tako bo v Sloveniji leta 2020 skoraj za tretjino manj mladih, kot jih je bilo leta 1990. Delež mladih v celotnem prebivalstvu pa se bo v tem obdobju znižal s 23 odstotkov na 15 odstotkov.

Upadanje števila in deleža mladih je sicer splošen trend v državah članicah EU. Posebnost Slovenije je predvsem izrazit (20,6-odstotni) pričakovani upad v obdobju 2010–2020, ki po Eurostatovih projekcijah bistveno presega pričakovani 8,9-odstotni upad na ravni EU-27 in tudi pričakovani upad v sosednjih članicah EU. Do leta 2020 se bo tako Slovenija po deležu mladih od sedanjega povprečja EU premaknila ob bok Italiji, ki je imela v letu 2008 najnižji delež mladih med vsemi članicami EU².

Sredi leta 2012 je bilo v občini med mladimi v starosti med 15. in 34. letom več moških kot žensk in sicer 3550 moških in 3003 žensk, kar v deležih pomeni 54,17% za moške oz. 45,85% za ženske. Večji delež moške populacije med mladimi je tudi na nivoju celotne države in znaša 52,02% za moške in 47,98% za ženske. (Sicer v slovenskem merilu ženske še vedno prevladujejo, na območju občine Krško pa je žensk manj v celotni populaciji, njihov delež pa 48,83%.)

Preglednica 1: Starostna struktura mladih kot delež prebivalstva v občini Krško (2005 – 2012)

Vir SURS, po stanju 1.7., na dan 7.5.2013

Starost / leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
15 - 19 let	1877	1847	1626	1517	1418	1364	1307	1281
20 – 24 let	2090	2071	1856	1651	1633	1608	1525	1448
25 – 29 let	2152	2167	1976	1958	1999	1930	1912	1860
30 – 34 let	1991	1983	1879	1858	1896	1978	1928	1964
Skupaj 15-34	8110	8068	7337	6984	6946	6880	6672	6553
Skupaj občina	28091	28146	25805	25565	25702	25838	25761	25986
% mladih v celotni popul.	28,87%	28,66%	28,43%	27,32%	27,03%	26,63%	25,90%	25,22%

² Vertot, N. (2009). Mladi v Sloveniji. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije

Preglednica 2: **Starostna struktura mladih kot delež celotnega prebivalstva v Sloveniji (2005 - 2012)**
Vir SURS, po stanju 1.7., na dan 7.5.2013

Starost / leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
15 - 19 let	123507	121567	116906	111216	107478	104301	100877	99550
20 - 24 let	141356	137699	135658	133838	133409	129155	125692	120144
25 - 29 let	153502	153741	153990	151795	151036	147985	143004	139655
30 - 34 let	145499	149365	151880	152780	156986	158291	157765	156881
Skupaj 15-34	563864	562372	558434	549629	548909	539732	527338	516230
Skupaj SLO	2001114	2008516	2019406	2022629	2042335	2049261	2052496	2056262
% mladih v celotni popul.	28,18%	28,00%	27,65%	27,17%	26,88%	26,34%	25,69%	25,11%

4.2 Vključenost mladih iz občine Krško v terciarno izobraževanje

Kot navaja raziskava Mladina 2010, se je v zadnjem desetletju izrazilo povečal delež mladih, ki študirajo, hkrati pa se je močno znižal delež mladih, ki imajo kakršnokoli obliko redne zaposlitve. Slovenija je z 71 odstotki vključenih mladih v starosti 15–24 let v redno izobraževanje v letu 2008 na prvem mestu med državami članicami EU-27.

Po podatkih SURS je 1. januarja 2012 občina Krško imela 1.279 prebivalcev, starih 15-34 let, ki so imeli terciarno (višje- ali visokošolsko) izobrazbo. To predstavlja 19,52% te populacije. 20,39% populacije mladih iz občine pa je vključenih v terciarno izobraževanje. Skupaj pa višje ali visoko izobraženi mladi predstavljajo že preko 40% te starostne populacije.

4.3 Zaposlenost oz brezposelnost mladih v Sloveniji, Posavju, občini

V Sloveniji je bilo februarja 2013 29.338 registrirano brezposelnih starih do 29 let, od tega jih je bilo 11.273 brezposelnih starih do 24 let, medtem ko je brezposelnih mladih, starih med 25 in 29 let kar 18.065. Po podatkih EUROSTAT-a je Slovenija v mesecu januarju letos doživela najvišji porast brezposelnosti mladih v celotnem območju EU27. Stopnja brezposelnosti je namreč med januarjem in decembrom 2012 narasla z 16,7 % na 27,1 %³.

Stopnja brezposelnosti mladih je po podatki Eurostata na celotnem območju EU znatno višja kot brezposelnosti ostalih skupin, najvišje povečanje pa je v primerjavi z letom nazaj opazno ravno v Sloveniji, kjer se stopnja brezposelnosti mladih (do 25. leta) konec marca 2013 bliža že 25%. (Vir: Eurostat, 30.4.2013)

Po podatkih SURS-a so mladi med 15. in 34. letom starosti v I. 2011 predstavljali slabo tretjino aktivnega prebivalstva, pri tem pa je do manjšega odstopanja navzdol tako v slovenskem kot občinskem merilu prihajalo pri zaposlenosti žensk, ki je od moških nižja za slabi 2 odstotni točki.

V I. 2011 je bilo tako v občini Krško delovno aktivnih 3342 mladih med 15. in 34. letom starosti, kar predstavlja 32,44% vsega delovno aktivnega prebivalstva, od tega moških 33,34% in žensk 31,33%.

³ <http://www.jamstvozamlade.si/podatki-o-mladih-na-trgu-dela.html>

Preglednica 3: Zaposlitve starih do vključno 35 let po izobrazbi

Vir: ZRSZ

	2008	2009	2010	2011	2012	I-VII 2013
Urad za delo Krško	463	464	570	556	536	412
I. stopnja	71	62	79	81	96	98
II. stopnja	12	25	16	30	23	21
III. stopnja	4	3	3	6	6	2
IV. stopnja	104	111	128	144	126	83
V. stopnja	155	146	199	185	159	124
VI. stopnja	24	19	26	22	17	17
VII.-VIII. stopnja	92	97	116	85	97	62
Bolonjski programi	1	1	3	3	12	5
OS Sevnica	1.097	1.118	1.309	1.276	1.186	901
I. stopnja	156	139	163	181	191	107
II. stopnja	44	55	52	70	51	44
III. stopnja	5	8	10	10	11	3
IV. stopnja	246	269	304	321	262	187
V. stopnja	389	390	461	407	374	280
VI. stopnja	54	43	63	57	43	42
VII.-VIII. stopnja	201	211	247	217	226	156
Bolonjski programi	2	3	9	13	28	19

Preglednica 4: Zaposlitve starih do 35 let po spolu

Vir: ZRSZ

	2008	2009	2010	2011	2012	I-VII 2013
UD Krško	463	464	570	556	536	412
moški	168	224	288	290	277	255
ženske	295	240	282	266	259	157
OS Sevnica	1.097	1.118	1.309	1.276	1.186	901
moški	437	533	632	657	597	533
ženske	660	585	677	619	589	368

Preglednica 5: Priliv v evidenco brezposelnih, starih do vključno 35 let po izobrazbi

Vir: ZRSZ

	2008	2009	2010	2011	2012	I-VII 2013
UD Krško	758	1.044	983	924	950	504
I. stopnja	175	216	211	197	236	113
II. stopnja	25	57	40	53	48	17
III. stopnja	7	8	6	12	9	2
IV. stopnja	177	271	223	220	209	99
V. stopnja	240	328	349	291	280	155

VI. stopnja	29	30	37	18	27	25
VII.-VIII. stopnja	104	132	112	123	121	81
Bolonjski programi	1	2	5	10	20	12
OS Sevnica	1.729	2.476	2.192	1.988	2.101	1173
I. stopnja	363	465	411	402	451	221
II. stopnja	80	157	105	111	96	49
III. stopnja	10	20	13	20	14	5
IV. stopnja	398	607	504	461	452	239
V. stopnja	565	831	792	634	681	372
VI. stopnja	72	82	88	57	74	56
VII.-VIII. stopnja	239	310	260	284	288	199
Bolonjski programi	2	4	19	19	45	32

Preglednica 6: Priliv v evidenco brezposelnih, starih do vključno 35 let po spolu
Vir: ZRSZ

	2008	2009	2010	2011	2012	I-VII 2013
UD Krško	758	1.044	983	924	950	504
moški	328	524	527	477	529	231
ženske	430	520	456	447	421	273
OS Sevnica	1.729	2.476	2.192	1.988	2.101	1173
moški	753	1.220	1.082	1.022	1.119	568
ženske	976	1.256	1.110	966	982	605

Preglednica 7: Stopnja brezposelnih oseb
Vir: SURS

	December 2008	December 2009	December 2010	December 2011	December 2012	Februar 2013	Julij 2013
UD Krško	8,7	11,7	13,7	14,4	16,5	16,9	15,0
OS Sevnica	8,2	11,6	13,5	13,8	15,0	15,5	14,1
Slovenija	7,0	10,3	11,8	12,1	13,0	13,6	12,8

Preglednica 8: Delež starih do 35 let med vsemi brezposelnimi
Vir: ZRSZ

	December 2008	December 2009	December 2010	December 2011	December 2012	Marec 2013	Julij 2013
Občina (UD) Krško							
Št. Brezposelnih	1.179	1.574	1.807	1.890	2.189	2.170	1.977
Delež mladih do 29 let od vseh brezposelnih	25,4	26,7	25,7	23,7	23,8		24,6
Delež mladih do 35 let od vseh brezposelnih	35,6	39,6	36,7	37,1	37,6	36,8	38,3

OS Sevnica							
Št. Brezposelnih	2.696	3.830	4.401	4.496	4.934	4.956	4.588
Delež mladih do 29 let od vseh brezposelnih	25,0	25,9	23,9	22,1	22,4		23,0
Delež mladih do 35 let od vseh brezposelnih	35,6	38,9	35,5	35,3	35,6	35,1	36,4
Slovenija							
Št. Brezposelnih	66.239	96.672	110.021	112.754	118.061	122.630	117.142
Delež mladih do 29 let od vseh brezposelnih	27,5	28,4	25,2	24,1	23,6		23,0
Delež mladih do 35 let od vseh brezposelnih	39,7	41,8	38,6	38,6	38,1	38,6	38,7

Delež brezposelnih mladih do 35. leta v občini presega posavsko povprečje, hkrati pa je malo pod slovenskim povprečjem, delež pa razen z izjemnega skoka v I. 2009 počasi narašča in je julija 2013 znašal že 38,3%, kar je malo pod slovenskim povprečjem, če pa upoštevamo mlade do 29. leta, je delež njihove brezposelnosti 24,6%, kar pa je nad slovenskim povprečjem.

Preglednica 9: Brezposelne osebe, stare do vključno 35 let

Vir: ZRSZ

	2008	2009	2010	2011	2012	I-III 2013	I-VII 2013
UD Krško							
Število brezposelnih	420	624	664	702	823	798	757
Priliv	758	1.044	983	924	950	237	504
Odliv	764	806	913	838	788	255	553
Vključeni v zaposlitev	463	464	570	556	536	207	412
OS Sevnica							
Število brezposelnih	961	1.489	1.564	1.585	1.756	1.741	1.668
Priliv	1.729	2.476	2.192	1.988	2.101	568	1.173
Odliv	1.734	1.872	2.033	1.867	1.842	557	1.214
Vključeni v zaposlitev	1.097	1.118	1.309	1.276	1.186	423	901

Evidence ob koncu julija 2013 sicer kažejo na zmanjševanje brezposelnosti v primerjavi s podatki ob koncu leta 2012.

Podroben pogled v gibanje strukture brezposelnih oseb pa že v okviru enega leta (marec, julij 2013) kažejo na trend povečevanja brezposelnih med visoko izobraženimi, kar prikazujejo spodnje tabele.

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje iz avgusta 2013 je sicer stopnja brezposelnosti na ravni države malo upadla v primerjavi z julijem 2013 (v okviru OS Sevnica je sicer zaznati porast +0,1%), povečujejo pa se deleži brezposelnih žensk, brezposelnih v starosti od 30 do 39 let in brezposelnih s terciarno izobrazbo.

Primerjava strukture brezposelnih z avgustom 2012 kaže, da se je povečal delež brezposelnih žensk, bolj kot ostale starostne kategorije se povečujeta skupina brezposelnih mladih (15 do 29 let) in brezposelnih v starosti od 30 do 39 let, hkrati hitro rast beležijo iskalci prve zaposlitve ter brezposelni s terciarno izobrazbo.

Medtem ko se skupina brezposelnih s terciarno izobrazbo povečuje, njen delež znaša že 16,3 %, večji kot pred letom je tudi delež brezposelnih s srednjo splošno oziroma strokovno izobrazbo (26,7 %), sta se deleža, ki ju predstavljajo brezposelni s poklicno izobrazbo (24,4 %) in brezposelni brez strokovne izobrazbe (32,6 %), zmanjšala.⁴

Preglednica 10: **Brezposelne osebe stare do vključno 35 let po izobrazbi, marec 2013**

Vir: ZRSZ

	I. stopnja	II. stopnja	III. stopnja	IV. stopnja	V. stopnja	VI. stopnja	VII.-VIII. stopnja	Bolonjski programi
UD Krško	234	42	6	151	230	27	94	14
do 17 let	1							
18-24 let	86	11	1	43	75	5	3	3
25-29 let	56	15	1	57	90	13	42	10
30-35 let	91	16	4	51	65	9	49	1
OS Sevnica	411	93	10	356	543	76	219	33
do 17 let	4							
18-24 let	140	20	2	99	174	11	15	5
25-29 let	102	28	1	119	208	35	106	24
30-35 let	165	45	7	138	161	30	98	4

Preglednica 11: **Brezposelne osebe stare do vključno 35 let po izobrazbi, julij 2013**

Vir: ZRSZ

	I. stopnja	II. stopnja	III. stopnja	IV. stopnja	V. stopnja	VI. stopnja	VII.-VIII. stopnja	Bolonjski programi
UD Krško	212	33	6	142	212	27	107	18
do 17 let	1							
18-24 let	84	7		28	75	4	5	7
25-29 let	54	13	1	58	90	12	50	9
30-35 let	73	13	5	56	65	11	52	2
OS Sevnica	363	82	9	314	532	79	247	42
do 17 let	2							
18-24 let	133	21	1	82	139	11	16	13
25-29 let	97	25	1	102	236	34	120	23
30-35 let	131	36	7	130	157	34	111	6

⁴ Vir: http://www.ess.gov.si/trg_dela/aktualno_o_trgu_dela, avgust 2013

Preglednica 12: Delež starih do vključno 35 let med vsemi brezposelnimi osebami znotraj posameznih izobrazbenih kategorij, marec 2013

Vir: ZRSZ

	I. stopnja	II. stopnja	III. stopnja	IV. stopnja	V. stopnja	VI. stopnja	VII.-VIII. stopnja	Bolonjski programi
UD Krško	28,0	43,3	33,3	27,9	50,9	36,0	68,6	100,0
OS Sevnica	24,9	29,4	10,5	28,4	49,1	42,2	67,8	91,7
Slovenija	30,2	36,6	10,4	29,2	48,8	35,3	60,9	85,2

Preglednica 13: Delež starih do vključno 35 let med vsemi brezposelnimi osebami znotraj posameznih izobrazbenih kategorij, julij 2013

Vir: ZRSZ

	I. stopnja	II. stopnja	III. stopnja	IV. stopnja	V. stopnja	VI. stopnja	VII.-VIII. stopnja	Bolonjski programi
UD Krško	29,9	37,5	33,3	27,7	48,5	34,6	70,4	100,0
OS Sevnica	25,6	29,7	10,1	27,7	48,9	43,4	69,2	91,3
Slovenija	29,7	36,0	9,0	28,3	47,8	35,7	61,9	85,3

5. AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI (MLADI, MLADINSKE ORGANIZACIJE, UKREPI IN FINANCIRANJE OBČINE)

5.1 Ukrepi Občine Krško

Občina Krško se močno zaveda, da ima v razvoju mladih kot lokalna skupnost pomembno vlogo in odgovornost, ki je hkrati tudi odgovornost do razvoja lokalne skupnosti kot celote. Tako že vrsto let poskuša z različnimi ukrepi mladim zagotavljati sodelovanje v različnih institucijah, ustvarjalnost v različnih programih za mladino tako v okviru javnega zavoda Mladinski center Krško kot različnih nevladnih organizacij. Zagotavlja tudi primerno infrastrukturo za izvajanje mladinskih dejavnosti. Skrbi tudi za ustrezno informiranje mladih, posamezne ukrepe pa izvaja tudi s področja zaposlovanja, izobraževanja, mobilnosti in stanovanjske politike. Stanje občinskih mladinskih politik na območju občine Krško še zdaleč ni optimalno, odvisno je tudi od proračunskih možnosti in siceršnjega systemskega in vrednostnega stanja v širši družbi.

Načrtno obravnavanje področja mladine v občini Krško sega že v čas ustanovitve javnega zavoda Mladinski center Krško v letu 2000 z namenom opravljanja interesnih dejavnosti za mladino na območju občine Krško (izvajanje informacijskih, mladinskih, kulturnih, izobraževalnih, raziskovalnih, preventivnih in akademskih programov, dejavnost vodenja mladinskih dejavnosti in tudi organizacijsko in tehnično pomoč ostalim organizacijam, ki izvajajo dejavnosti za mladino).

Mladinski center poleg programov in projektov, ki se v njem izvajajo, nudi svetovalno, strokovno, organizacijsko, finančno, tehnično ipd. pomoč prostovoljnemu združenju, avtonomnim mladinskim skupinam in tudi posameznikom.

Občina vsakoletno v občinskem proračunu zagotavlja sredstva za mladinske programe in projekte, ki jih na podlagi Pravilnika o sofinanciranju programov in projektov za otroke in mladino, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Krško, razdeljuje preko Javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino. Mladi se udeležujejo oz. so jim namenjeni tudi programi preko drugih javnih razpisov za nevladne organizacije (kultura, šport, zdravstvo, sociala, gasilci...)

Hkrati pa Občina Krško izvaja tudi posamezne ukrepe sektorskih javnih politik (izobraževanje, zaposlovanje, stanovanjska problematika itd.). Večji del tovrstnih ukrepov sicer ni izključno in neposredno namenjen družbeni skupini mladih, vendar so mladi zaradi življenjskih okoliščin lahko njihovi koristniki.

V nadaljevanju predstavljamo pregled ukrepov občine v zadnjih dveh letih, ki so neposredno ali posredno namenjeni mladim.

5.1.1. Participacija mladih:

Občina Krško mladim zagotavlja sodelovanje pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje mladih v sklopu Odbora za mladino občinskega sveta Občine Krško. Na posamezne seje Odbora za mladino so v zvezi s posameznimi točkami vabljeni tudi predstavniki Mladinskega sveta Krško, ki povezuje in zastopa različne mladinske organizacije v občini Krško. Predstavniki Mladinskega sveta Krško sodelujejo tudi v strokovni komisiji za dodelitev sredstev preko javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino.

Odbor za mladino opravlja naslednje naloge: obravnava vprašanja na področju mladine, daje mnenje in predlaga občinskemu svetu ukrepe na različnih področjih pomembnih za mlade; daje mnenja in predloge v zvezi z mladinsko politiko, da bi se ustvarile socialne, kulturne, pravne, ekonomske, zdravstvene, pedagoške, izobraževalne in druge razmere, ki pospešujejo individualizacijo mladostnika in njegovo socialno in kulturno integracijo; predlaga pogoje, merila in postopke za sofinanciranje projektov iz občinskega proračuna, ki jih izvajajo društva in druge oblike prostovoljnih in neprofitnih organizacij, katerih dejavnost se nanaša na mlade; ocenjuje in spremlja izvajanje ukrepov za mlade in obravnava poročila o položaju mladih.

Glede na sestavo Odbora za mladino, ki jo opredeljuje Poslovnik o delu Občinskega sveta občine Krško (Uradni list RS, št. 7/2001) pa participacija mladih v odboru ni jasno definirana: » Odbore občinskega sveta sestavlja sedem do devet članov, ki jih imenuje občinski svet, od tega vsaj pet iz vrst članov občinskega sveta.«

Ocena:

Mehanizmi participacije mladih na območju občine so pravno zastavljeni, a se kažejo pomanjkljivosti in s strani mladih so premalo izkoriščeni. Predstavniki mladih v Odboru za mladino niso posebej opredeljeni, praksa pa je, da se na seje Odbora za mladino vabi predstavnik Mladinskega sveta Krško. Mladinski svet Krško pretekli dve leti ni aktivno deloval, razen vključitve predstavnika Mladinskega sveta Krško pri pripravi Odloka o mladini v l. 2012 in komisijo za dodelitev sredstev za sofinanciranje programov za otroke in mladino v l. 2013.

Iz odgovorov mladih v okviru anketnega vprašalnika pa je razvidno, da se 59% mladih do 25. leta ne udeležuje volitev in referendumov, med tem ko se mladi do 35. leta teh udeležujejo v 78%. Približno enak odstotek (51 oz. 52%) pri obeh skupinah pa si ne želi vključenosti pri sprejemanju odločitev v lokalni samoupravi. V takem deležu se tudi ne vključujejo lokalnih akcij, zborovanj, peticij...

Kot najbolj ocenjena mehanizma participacije mladih sta ocenjena . Mladinski svet Krško in Odbor za mladino- a ne več kot z oceno dobro, slabše ocenjene pa so javne tribune, civilne iniciative. Hkrati pa so mlajši v 57% mnenja, da njihovo mnenje ne bi bilo upoštevano, starejših pa je takega mnenja 61%.

Pobude:

- v poslovniku in v okviru novih volitev zagotoviti tako sestavo Odbora za mladino, da bodo v njem zagotovo tudi predstavniki mladih;
- okrepiti vlogo Mladinskega sveta Krško, vključno z zagotovitvijo sofinanciranja v skladu z Zakonom o mladinskih svetih in ojačati članstvo;
- v okviru spletne strani Občine Krško vzpostaviti aplikacijo za direktne pobude občinski upravi oz. županu, namenjeno vsem občanom, tudi mladim;
- usmerjanje meril/vsebin javnega razpisa za sofinanciranje programov nevladnih organizacij, usklajevanje sofinanciranih letnih programov javnih zavodov.

5.1.2. Organiziranje mladih:

Občina Krško podpira mladinsko organiziranje skozi vrsto različnih ukrepov, ki mladim omogoča različne aktivno vključevanje v različne programe izobraževanja, klubske dejavnosti in kulturno - umetniške produkcije, mednarodnega sodelovanja in podpornih programov.

Programe nevladnih organizacij sofinancira preko javnih razpisov, zagotavlja jim tudi infrastrukturo z neprofitno najemnino. Občina Krško letno v višini 44.000 EUR sofinancira približno 50 različnih programov nevladnih organizacij s področja mladinskega sektorja (od Zveze prijateljev mladine Krško in posameznih društev prijateljev mladine, mladinskih točk in ostalih društev, zasebnih zavodov, katerih dejavnost je namenjena mladim ali jo izvajajo mladi).

Predvsem pa Občina Krško nudi finančno podporo (dobrih 200.000 EUR letno) javnemu zavodu Mladinski center Krško (od transferjev za plače 4 zaposlenih v skladu s sistemizacijo, programskih in materialnih stroškov do investicijskega vzdrževanja in investicij samih). V letu 2010 in 2011 je sofinancirala tudi obnovo zgradbe Mladinskega centra Krško z vzpostavitvijo hostla v skupni višini 900.000 EUR.

V okviru programskega sofinanciranja Mladinskemu centru Krško sofinancira tudi usposabljanje kadrov - mladinskih delavcev in voditeljev (7 usposabljanj na leto, cca 100 udeleženih mladih; 10 usposabljanj na leto pa se udeležijo zaposleni in prostovoljci Mladinskega centra Krško še na nacionalni ravni -15 udeleženih mladih).

Ocena:

Med anketiranimi mladimi se v društva bolj vključujejo mladi do 25. leta (slabih 50%), kot mladi v skupini do 35. leta (slabih 40%). Mlajši se v okviru mladinskih dogodkov največ udeležujejo koncertov, zabav (53%), starejši pa več izobraževalnih in kulturnih dogodkov. V okviru programov Mladinskega centra Krško so koncerti daleč najbolj obiskani pred ostalimi dogodki.

Ni pa dovolj transparentnega spremljanja učinkov sofinanciranja programov mladinskega organiziranja (št. udeležencev iz občine Krško, doseženi cilji programov..)

Pri tem svetovalci za področje podeželja ugotavljajo, da se veliko mladih z bolj odročnih podeželskih območij, zlasti iz starejše skupine, programov, ki jih pripravljajo v Mladinskem centru Krško in posameznih mladinskih organizacijah iz najrazličnejših razlogov ne udeležujejo.

Pobude:

- sredstva ciljno, vsebinsko usmeriti s ciljem doseči čimveč mladih iz različnih krajev - preko meril javnih razpisov in letnih načrtov javnih zavodov ter povezati izvajalce.

5.1.3. Informiranje mladih:

Občina Krško zagotavlja informiranje mladih zlasti preko sofinanciranja izvajanja programov informiranja Mladinskega centra Krško in mreže mladinskih točk (na podlagi letne pogodbe) in nevladne organizacije Zavod Regio (na podlagi javnega razpisa). Posamezna obvestila lokalne skupnosti, o zadevah, ki neposredno ali posredno vplivajo na življenje mladih v lokalni skupnosti, pa Občina Krško zagotavlja tudi v časopisu Posavski Obzornik.

Program Informiranje mladih Mladinskega centra je sestavljen iz različnih podprogramov, ki so med sabo povezani. Mesečni napovednik programov dosega mlade preko objav v tiskanih medijih, radijskih oglasov, spletni strani Mladinskega centra, e-pošte, socialnih omrežij. Informiranje poteka na info točkah Mladinskega centra Krško ter na osnovnih in srednjih šolah, osebni svetovanji in predstavitvami.

Zavod Regio pa preko Posavskega informativnega časopisa za mlade - PUBLIKA mlade informira o vseh zadevah, ki vplivajo na življenje mladih, vključno o možnostih izobraževanja..

Ocena:

Mladi so v anketnem vprašalniku po eni strani ocenili, da je informacij preveč, zlasti preko e-pošte in socialnih omrežij, kar postaja nepregledno in tako vseh obvestil ni mogoče absorbirati in pregledati. Po drugi strani pa mladi menijo, da imajo premalo informacij v zvezi z zadevami, ki so za njih pomembne.

Pobuda:

- pripravi naj se celovit načrt informiranja;
- informiranje naj poteka tudi po šolah s strani prostovoljcev in raznih društev in ustanov;
- vse ključne informacije naj bodo na enem mestu (o štipendiranju, neformalnem izobraževanju, mednarodnih mobilnostih, prostovoljstvu, o vpisih,..); največ predlogov iz anket je za spletno stran Občine Krško ali Mladinskega centra Krško (57 oz. 85%).

5.1.4. Zaposlovanje mladih:

Občina Krško vsako leto v skladu s kadrovskim načrtom mladim zagotavlja možnost opravljanja pripravništva v službah občinske uprave (v zadnjih dveh letih je vsako leto omogočila delo po 2- 3 pripravnikom). Mladim (dijakom in študentom) pa vsako leto omogoča tudi opravljanje študijske prakse. Pripravnike zaposlujejo tudi občinski javni zavodi, katerih ustanoviteljica je Občina Krško in jim zagotavlja tudi sredstva za plače.

Občina Krško vsako leto tudi sofinancira javna dela v javnih zavodih (tako s področja mladinskega sektorja kot ostalih) in tudi v neprofitnih organizacijah.

Na območju občine Krško od leta 2002 deluje tudi Tehnološki center Posavja (TechPo d.o.o.), ki upravlja tudi podjetniški inkubator. Osnovni namen Techpo-ja je povezovanje podjetij na področju razvoja, vezano na domače in evropske razpise. Programe v javnem interesu izvaja TechPo d.o.o. preko javnih razpisov. Podjetniški inkubator upravlja v najetih prostorih, namenjenim novim inovativnim visokotehnološkim podjetjem. V okviru tega vsako

leto izvede pravilo po dve animacijski delavnici, kateri se udeleži 20-30 mladih med 14. in 35. letom starosti. Na delavnicah se, predstavijo možnosti ustanovitve podjetja, priprave dostopa do bančnih sredstev in državnih spodbud, program P2 za sofinanciranje zagona inovativnih podjetij Slovenskega podjetniškega sklada Maribor ter drugih vsebin, pomembnih za začetnike. Pogoji pa so z leto v leto težji, manj spodbudni, tako da bi bilo dobrodošlo, če bi tudi na lokalnem nivoju kaj več naredili na tem področju.

Mladim so namenjene tudi celovite podporne storitve v okviru vstopnih točk VEM (naročnik JAPTI). V letu 2011 so v okviru Centra za podjetništvo in turizem (CPT) Krško izvedli 5 animacijskih podjetniških delavnic (vključenih 11 osnovnošolcev in 50 srednješolcev)

V sezoni 2012/2013 izvaja CPT Krško 7 3-dnevnih delavnic »Priprava za samozaposlitev« (naročnik je Zavod RS za zaposlovanje), vanje je vključenih 72 mladih do 35. leta; velika večina jih na koncu ustanovi svoje podjetje.

Glede vključevanja mladih CPT Krško sodeluje kot partner tudi v nekaterih drugih projektih (npr. v projektu Mreže MaMa (mladinskih centrov) »MCH Turizem« kot pridruženi partner na področju informiranja in svetovanja pri razvoju poslovne ideje, pripravi poslovnega načrta, animiranja, povezovanja ipd.)

Občina s članstvom v Lokalni akcijski skupini (LAS) Posavje omogoča in usmerja projekte, sofinancirane iz 4. osi PRP - Leader, ki spodbujajo podjetništvo na podeželju, različne oblike zaposlovanja na kmetijah, turizmu, varstva okolja, ipd., v okviru katerih so mladi ena od prioritarnih skupin; v okviru teh projektov se izvaja veliko izobraževanj, poklicnih usposabljanj, cilj pa je vsaj 5 zaposlitev regiji – od tega 2 v občini Krško.

V okviru projekta Podjetno v svet podjetništva, ki ga izvaja v I. 2012/13 Regionalna razvojna agencija (RRA) Posavje, je vključenih 10 mladih do 35. leta iz Posavja, od teh 3 iz območja občine Krško. Gre za 5-mesečno podjetniško usposabljanje mladih, visoko izobraženih brezposelnih oseb v Spodnjeposavski razvojni regiji s ciljem, da bi se po zaključku operacije samozaposlili, zaposlili v lastnem podjetju ali zaposlili pri drugem delodajalcu. Udeleženci so v času usposabljanja in razvijanja poslovnih idej zaposleni na RRA Posavje. Po preteku petih mesecev nameravajo v to operacije vključiti še deset novih izbranih kandidatov. Vrednost operacije podjetniškega usposabljanja mladih je dobrih 3,8 milijona evrov, od katerih bo 85% financirana iz Evropskega socialnega sklada, preostalih 15 % denarja pa bo zagotovilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Občina Krško posredno spodbuja zaposlovanje mladih tudi preko javnega razpisa za pospeševanje razvoja malega gospodarstva, v okviru katerega je bilo v I. 2012 v skupni višini 118.000 eur sofinanciranih 47 naložb v nakup nove opreme in nematerialnih investicij, 4 promocije izdelkov in storitev na sejmih in razstavah, 8 posebnih usposabljanj in dodatni izobraževanj ter delovanje 2 strokovnih društev in združenj na področju podjetništva.

Ocena:

Med anketiranimi je v skupini od 25. leta do 35. leta 35% redno zaposlenih, 13% je brezposelnih več kot 2 leti, 2/3 vprašanih si želi zaposlitve v Krškem, do ene ure se je pripravljeno voziti na delo oz. se jih je pripravljeno voziti na delo v slabih 50%, slabih 40% pa se je zaradi zaposlitve pripravljeno tudi izseliti iz Krškega. Preko 50% mladih te skupine zanima podjetništvo, 35% bi jih odprlo podjetje v Krškem, kar v 39% pa menijo, da Krško ni podjetništvu prijazno okolje. V 22% si želijo subvencij za samozaposlovanje, v 26% pa izobraževanj s področja podjetništva. Poklici, ki jih zanimajo, pa so: prodajalec, vzgojitelj, gostinstvo, pisarna, prometna varnost.

V skupini v skupini do 25. leta je le 2% redno zaposlenih, 1% je brezposelnih več kot 2 leti, slabih 50% vprašanih si želi zaposlitve v Krškem, do ene ure se je pripravljeno voziti na delo oz. se jih je pripravljeno voziti na delo v slabih 30%, 43% pa se je zaradi zaposlitve

pripravljeno tudi izseliti iz Krškega. 33% mladih te skupine zanima podjetništvo, 19% bi jih odprlo podjetje v Krškem. Poklici, ki jih zanimajo, pa so: prodajalec, vzgojitelj, socialno delo, farmacija, zdravstvo, finance, grafično oblikovanje, elektro in strojno inženirstvo...

Danes je težje ustanoviti podjetje, še posebno pa so ranljivi mladi. Poslovno okolje je nestimulativno, plačilne discipline ni, tudi pravne zaščite dejansko ni ustrezne, podjetja hitro izgubijo svoje terjatve v prisilnih poravnava in stečaju. Mladi imajo ideje, vendar jim je potrebno omogočiti lažji začetek in potrebujejo celovito podporo. Struktura novih podjetij v Posavju kaže na pomanjkanje zagonskega kapitala, saj je njihova dejavnost pretežno takšne narave, da ne potrebuje veliko sredstev, premalo pa je inovativnih, ambicioznih podjetniških projektov mladih. Samo tisti, ki se preko Zavoda za zaposlovanje vključujejo v podjetništvo, (običajno zaradi nuje) lahko pridobijo nekaj sredstev za lažji zagon podjetja, vendar pa to ni dovolj stimulativno podjetniško okolje. Izvzeti so tudi tisti potencialni podjetniki, ki razmišljajo o svojem podjetju, pa jim ni do prijavljanja na Zavod za zaposlovanje, njihovih postopkov in čakanja, da mine zahtevan čas.⁵

Različne inštitucije in organizacije sicer izvajajo posamezne ukrepe za spodbujanje (samo)zaposlovanja mladih, a brez prave strategije zaposlovanja oz. kadrovskega načrtovanja, s tem posledično pa tudi ni ustreznega izobraževanja in poklicnega usmerjanja, vse skupaj pa vodi v problem strukturne brezposelnosti in »gašenje« najbolj akutnih njenih oblik. Mladi tudi vse premalo poznajo razmere na trgu dela, še manj pa projekcije trga dela v prihodnosti.

Pobude:

- obstoječe izvajalce različnih ukrepov spodbujanja zaposlovanja mladih povezati v lokalno partnerstvo, ki bo ob usklajenem in ciljno usmerjenem ukrepanju tudi zmožno posredovati ustrezne pobude zakonodajalcem in izvršni veji oblasti, saj marsikateri ukrepi na področju zaposlovanja le na ravni lokalne skupnosti in delodajalcev niso možni;
- okrepiti programe karijerne orientacije, vključno s predstavitvijo in vrednotenjem perspektivnih poklicev in smermi razvoja;
- zaposlovanje mladih vključiti v strategije razvoja različnih vej gospodarstva v občini;
- omogočiti mladim podporo pri vzpostavitvi podjetniških dejavnosti (osebna svetovanja, zagonska sredstva...).

5.1.5. Izobraževanje mladih:

Občina Krško omogoča neformalna izobraževanja in usposabljanja mladih pretežno preko programov Mladinskega centra Krško, pa tudi posameznih izobraževalnih programov ostalih javnih zavodov v občini (Valvasorjeva knjižnica, Ljudska univerza Krško, Kulturni dom Krško, Glasbena šola Krško, CPT Krško) ter projektov nevladnih organizacij v okviru vsakoletnega javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino. V neformalna izobraževanja se mladi vključujejo tudi v okviru programov in projektov kulturnih društev, športnih društev, gasilskih društev, v okviru projektov LAS Posavje, ostalih programov RRA... Koliko mladih je vključenih v ta izobraževanja, je zlasti pri nevladnih organizacijah težko oceniti, saj je pri njih spremljanje udeležencev izobraževanj zelo različno in dostikrat pomanjkljivo.

V sklopu programov Mladinskega centra se mladi lahko udeležijo neformalnih izobraževanj kot so Mladinska akademija (vodenje skupine, komunikacija, delo animatorjev z otroki, motivacija, reševanje konfliktov, projektno delo...), tečaji računalništva, jezikovni tečaji, plesni tečaji...

⁵ Center za podjetništvo in turizem Krško

Različne oblike neformalnega izobraževanja namenja t.i. mlajšim odraslim tudi Ljudska univerza Krško, kot so to npr. tečaji z različnih področij, usposabljanja za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij, študijski krožki, svetovalno središče, delavnice idr.

Tudi Valvasorjeva knjižnica Krško namenja mladim različne izobraževalne programe s ciljem popularizacije branja. Že vrsto let izvaja program »Rastem s knjigo« za srednješolce, ki ga izvaja v sodelovanju s Srednješolskim centrom Krško. Poleg različnih bralnih projektov izvajajo bibliopedagoške urice tako v knjižnici kot na drugih lokacijah (v vrtcih, šolah).

Kulturni dom Krško namenja otrokom in mladini kulturno vzgojni program, izbrane vsebine, kulturne dneve, ki jih sooblikuje skupaj s šolami. Program se nanaša na področje gledališča, glasbe, baleta in filma. V okviru Kulturnega doma Krško delujeta tudi muzejski enoti - Mestni muzej Krško z Galerijo Krško in enota Grad Rajhenburg. Obe izvajata različne programe, delavnice, namenjenim tako otrokom kot mladim v okviru šol kot tudi v okviru samostojnih mladinskih projektov in pobud.⁶

Formalno izobraževanje mladih Občina Krško sofinancira preko programa »Posavska štipendijska shema«, ki jo izvaja Regionalna razvojna agencija Posavje, program pa Občina Krško sofinancira preko pogodb z Regionalno razvojno agencijo Posavje. Občina Krško tako zagotavlja štipendije dijakom, ki se šolajo za četrto in peto raven izobrazbe v RS ali v tujini; dodiplomskim študentom, ki se izobražujejo v RS ali v tujini in niso zaposleni; podiplomskim študentom, ki se izobražujejo v RS ali v tujini in niso zaposleni.

Posavska štipendijska shema z vsakoletnim večjim številom štipendistov dosega svoj namen in cilj za spodbujanje podjetij h kadrovskemu štipendiranju in dvigu izobrazbene strukture ter zadržanju univerzitetnega kadra v domačem okolju. V preteklosti je Občina Krško v šolskem letu 2006/07 v 17 krških podjetjih spodbudila sofinanciranje 52 štipendij, v šolskem letu 2007/08 v 19 krških podjetjih 54 štipendij, v šolskem letu 2008/09 v 21 krških podjetjih 77 štipendij, v šolskem letu 2009/10 je v 27 krških podjetjih sofinanciranih 85 štipendij, v šolskem letu 2010/11 v 26 krških podjetjih 75 štipendij, v šolskem letu 2011/12 v 34 krških podjetjih 82 štipendij in v šolskem letu 2012/13 v 31 krških podjetjih 61 štipendij.

Občina Krško namenja štipendije tudi za nadarjene s področja kulture, ki se izobražujejo v tujini. Od vključno šolskega leta 2003/04 do 2013/13 je štipendirala skozi eno ali več šolskih let 8 različnih mladih umetnikov.⁷

Formalno izobraževanje mladih spodbuja Občina tudi z zagotavljanjem prostorskih pogojev za delovanje Fakultete za energetiko (sicer ene od fakultete Univerze v Mariboru). Za to je v preteklosti občina vložila precej investicijskih in tekočih sredstev s ciljem izobraževanja kadrov za potrebe lokalnega gospodarstva, ohranjanja mladih v občini in regiji, oživljanja starega mestnega jedra, zagotavljanja možnosti za ostalo gospodarstvo...

Od prvega šolskega leta (2008/09) do vključno 2012/13 je bilo v 1. letnik visokošolskega študija vpisanih iz občine Krško vseh šolskih letih skupaj 148 študentov, 1. letnik univerzitetnega študija 30 študentov, v magistrski študij pa 20 študentov, v doktorski študij pa 2 študenta.⁸

V obdobju od leta 2008 do 2013 je iz občine Krško diplomiralo na visokošolskem programu energetike 13 študentov, na univerzitetnem 9, na magistrskem študiju pa 5 študentov.⁹ Fakulteta za energetiko je med svojimi diplomanti po šestih letih delovanja izvedla anketo med vsemi tistimi, ki so končali študij na fakulteti, in je pokazala izjemne rezultate. Od vseh študentov, ki so končali 1. in 2. bolonjsko stopnjo, je kar 90 % zaposlenih, od teh pa 90 % deluje v gospodarstvu, največ na področju energetike.¹⁰

V programe formalnega izobraževanja za odrasle na Ljudski univerzi Krško se je pred leti vključevalo precej mlajših odraslih. Teh je tako zaradi konkurenčnih programov drugih ustanov in tudi zaradi manjših potreb vse manj. Tako Ljudska univerza Krško izvaja

⁶ Vir: letna poročila javnih zavodov

⁷ Vir: Regionalna razvojna agencija Posavje, 19.4.2013

⁸ Vir: Fakulteta za energetiko, 9.5.2013

⁹ Vir: Fakulteta za energetiko, 23.5.2013

¹⁰ Vir: www.posavje.info, 3.7.2013

predvsem osnovne šole za odrasle, katerega se v starostnem razredu od 15-35 let vpisujejo pripadniki Romskih skupnosti. Vpis je bil naslednji: v letu 2011 5 udeležencev, v letu 2012 4 udeleženci.¹¹

Ocena:

Na območju občine je ponudba neformalnih izobraževanj, namenjenim mladim, pestra, a jo ti po odgovorih na anketo zelo različno poznajo (mlajši precej manj kot starejši). Obe starostni skupini anketiranih mladih neformalno pridobljeno znanje različno pojmuje – starejši mu dajejo večjo veljavo pri iskanju priložnostnih zaposlitev. Mladi se sicer le redko udeležujejo neformalnih izobraževanj, tudi zaradi previsokih cen.

Kar se formalnega izobraževanja tiče, bi starejša skupina mladih raje študirala doma, tudi mlajši (50%), a ne na fakulteti za energetiko.

Polovica mladih (tako mlajših kot starejših med anketiranimi) bi se poklicno usmerila tudi glede na razpisane kadrovske štipendije, hkrati pa oboji sporočajo, da ne poznajo dobro ponudbe občine na področju štipendiranja.

Mladi se pred izbiro izobraževanja za določen poklic težko odločijo, ker ne poznajo potreb na trgu dela in smeri razvoja.

Pri pregledu ponudbe neformalnega izobraževanja ugotavljamo, da se ta dostikrat podvaja pri različnih izvajalcih, da je nepovezana in dostikrat premalo ciljno usmerjena glede na aktualne probleme in smeri razvoja.

Pobude:

- Možnost vpogleda za širšo javnost, kam in koliko mladih se iz osnovnih in srednjih šol iz Posavja vpisujejo v nadaljnji študij.
- Več možnosti kadrovske štipendije na več področjih izobraževanja iz občine Krško.
- Vse informacije o možnosti štipendiranja na območju Občine Krško na eni spletni strani.
- Možnost nujenja več programov za poklicno preusmerjanje, več različnih strok.
- Uveljavljanje več brezplačnih ali subvencioniranih tečajev, iz različnih področij.
- Možnost uveljavitve denarne pomoči oz. subvencije ali enkratne štipendije iz strani občine Krško, za študente, ki so se odločili za študij v tujini oz. ERAZMUS iz Občine Krško.
- Informiranje in izobraževanje mladih po šolah iz strani prostovoljcev iz raznih društev in ustanov iz Občine Krško, predstavitev dela kot prostovoljec.
- Pregled, seznanitev pogojev in možnosti za neformalno izobraževanje na eni spletni strani, katera bi bila dostopna za vse.

5.1.6. Stanovanjska problematika mladih:

Občina Krško omogoča mladim lažji dostop do prvega stanovanja v postopku podeljevanja neprofitnih najemniških stanovanj, v katerem so mladi (starost do 30 let) in male družine (do 35 let) prednostna kategorija prosilcev. Mladim prosilcem je bilo tako v zadnjem razpisu za leti 2010 in 2011 dodeljenih 15 stanovanj od skupaj 40-ih.

Najemnikom (tudi mladim) socialnih in neprofitnih stanovanj občina tudi subvencionira najemnine.

Ocena stanja:

Mlajša skupina anketiranih pričakovano ne pozna dovolj področja stanovanjske problematike. Med starejšimi anketiranimi je polovica zadovoljna s svojo stanovanjsko situacijo.

Sicer pa mladi za lastno stanovanje nimajo dovolj sredstev.

Več kot polovica mladih pa ocenjuje, da nimajo dovolj informacij s tega področja in ne poznajo ukrepov Občine .

¹¹ Vir: Ljudska univerza Krško,

Ostaja pa dejstvo, da je veliko objektov tako v zasebni lasti kot javni (npr. v starem mestnem jedru Krškega) praznih in bi tako z vidika racionalne rabe virov bilo smiselno zagotoviti pogoje za bivanje v teh objektih.

Pobude:

- Subvencioniranje gradenj in adaptacij stanovanjskih objektov mladim družinam
- Spodbujanje ekoloških gradenj in združnega grajenja (stanovanjske kooperative mladih)
- Obnova stanovanj v starem mestnem jedru Krškega, namenjena po neprofitni najemnici mladim družinam.

5.1.7. Mobilnost mladih:

Občina Krško poskuša z različnimi ukrepi spodbujati trajnostno mobilnost na lokalni ravni, namenjeni pa so zlasti skupinam, ki soodvisni od javnega prevoza - to pa so predvsem mladi. Občina tako zagotavlja mestni avtobus, ki ga v veliki meri koristijo mladi pri prevozu v šolo (dijaki do šolskega centra, učenci glasbene šole,...) Dostopnost je poleg razvejane trase in voznega reda omogočena tudi s sofinanciranjem cene vozovnice.

Mednarodno mobilnost pa Občina Krško spodbuja preko sofinanciranja programov Mladinskega centra Krško v okviru letne pogodbe.

Ocena stanja:

Mladi so zadovoljni z ureditvijo javnega prevoza, mlajši anketiranci pa si želijo, da bi bil ta urejen tudi v času prostočasnih dejavnosti in v času javnih prireditev. Prav tako so mladim sprejemljivi tudi stroški javnega prevoza.

Mladi anketiranci kolo uporabljajo le v poletnem času, ob lepem vremenu, s pripombo, da ni urejenih kolesarskih poti.

Pobude:

- Boljša povezava javnih prevozov, mesto - vas in obratno.
- Ob različnih kulturnih, športnih, zabavnih dogodkih je potrebna uvedba večjih možnosti organiziranega in cenejšega javnega prevoza.
- Večja seznanjenost mladih z mednarodno mobilnostjo, predlog: vse potrebne informacije na eni spletni strani oz. pri eni ustanovi, možnost cenejših vozovnic, kart za mlade.
- Možnost najema kolesa v občini Krško, posledično možnost več kolesarskih stez. Najem koles na več delih občine Krško (mladinske točke npr.). Kako do kolesa? Predlog: uporabijo se vsa izpravna kolesa, katera so bila prijavljena kot najdena (na policijski postaji) in jih nihče ne uporablja.
- Spodbujanje uporabe koles – morda bi bilo po nevarnih odsekih potrebno narisati talne oznake, kjer se lahko vozijo kolesa. Čimveč kolesarskih stez, po katerih se bodo lahko varno vozili.

5.1.8. Zdravje in dobro počutje mladih:

Definicija zdravja je sicer zelo široka in vključuje tako telesno kot duševno zdravje, še bolj širok je pojem dobrega počutja. V grobem pa vse skupaj opredeljujemo kot zdrav življenjski slog in zdrav odnos do naravnega in socialnega okolja.

Spodbujanje le-tega je urejeno na več ravneh in različnih področjih (zdravstvo, šolstvo, sociala, šport...), izvajajo ga tako javni zavodi kot nevladne organizacije, Občina Krško pa nekatere programe sofinancira v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi ali pa preko javnih razpisov.

Ocena stanja:

V obdobju globalizacije postaja življenjski slog mladih podoben v različnih okoljih, tako je tudi na območju občine Krško zaznati težave mladih pri zagotavljanju zdravja in dobrega počutja v najširšem smislu besede. Ob siceršnjem večletnem prizadevanju in financiranju Lokalne akcijske skupine za preprečevanje odvisnosti, ki deluje pod okriljem Mladinskega centra Krško, je bilo marsikaj storjenega na področju drog in alkohola med mladimi, vse bolj pa se izpostavlja problem zasvojenosti s sodobno IKT tehnologijo, ki je prav tako vpliva na telesno in duševno zdravje mladih ter jim hkrati onemogoča pridobivanje socialnih in delovnih veščin. Na zdravje pomembno vpliva tudi hrana, zlasti če je lokalno pridelana po čimbolj naravnih metodah, s čimmanj konzervansi. Tudi ozaveščanje na tem področju poteka v okviru javnih zavodov in nevladnih organizacij, v okviru različnih projektov, da pa bi dosegli zelene cilje, je potrebno tega še več, vključno s spodbujanjem in zagotavljanjem pogojev, za samooskrbo mladih.

Nenazadnje so za dobro počutje in zdravje pomembni tudi dobri medosebni odnosi, medsebojno razumevanje. V posameznih predelih občine, kjer so nastanjeni priseljenci oz. pripadniki manjšin, pa prihaja do komunikacijskih težav (tudi me mladimi), ki jih bo potrebno v dobo celotne skupnosti nujno preseči.

Pobude:

- Ob ozaveščanju in informiranju mladih o škodljivosti drog, kajenja, alkohola, se je potrebno tudi v seznanjenje mladih za varno rabo IKT tehnologije ter otroke in mlade vključiti v različne zdrave oblike aktivnosti - od različnih oblik rekreacije in predvsem dela in ustvarjalnosti. V to ozaveščanje vključiti tudi starše.
- Spodbujati integracijo marginalnih skupin na različnih nivojih (ne skupin v celoti, ampak po nekaj posameznikov).
- Mladi si želijo tudi več možnosti za športne aktivnosti tudi v zimskem času. Npr. vzpostavitev drsališča v občini, cenejše športne aktivnosti in uporaba športnih igrišč, daljši delovni čas.

5.1.9. Prostovoljstvo mladih

Skozi prostovoljno delo mladi pridobivajo prepotrebne veščine in znanja, izkušnje, socialne stike in so zaradi krča trga dela velikokrat edina možna oblika pridobivanja delovnih izkušenj v času in po zaključku šolanja. Velikokrat pri delodajalcih potrebe po delu so, niso pa zmožni dela plačati, zato je vse pogostejša opcija tudi prostovoljno delo. Področja prostovoljnega dela so zelo široka in ga je možno opravljati tako v okviru javnih zavodov kot nevladnih organizacij, podjetij... Veščine, ki jih v takih projektih pridobivajo mladi, zajemajo tudi področje komunikacije, družbene odgovornosti, medgeneracijske solidarnosti ipd. Občina Krško prostovoljstvo mladih deloma spodbuja v okviru programov Mladinskega centra Krško, ki vsako leto organizira festival prostovoljstva, deloma pa tudi preko meril javnega razpisa za otroke in mladino.

Ocena stanja:

Posamezni mladi iz občine Krško se kot prostovoljci že vključujejo v programe Mladinskega centra Krško (v letu 2012 je 64 prostovoljcev opravilo 2355 ur), Centra za socialno delo Krško, prostovoljno delujejo tudi v okviru mladinskih organizacij in ostalih nevladnih organizacij zlasti s področja sociale. Marsikateri mladi pa z možnostmi in koristnostjo prostovoljnega dela niso seznanjeni. Prav tako pa tudi potencialni delodajalci ne poznajo dovolj zainteresiranih mladih, ki bi bili pripravljeni delati prostovoljno.

Pobude:

- Vzpostavi naj se ažurna baza potreb (delodajalcev) po prostovoljnem delu, dostopna zainteresiranim mladim.
- Mlade je potrebno seznaniti, da je prostovoljstvo koristno pri iskanju službe in zaposlovanju (npr. organizirane predstavitve prostovoljnega dela po šolah iz Občine Krško s strani prostovoljcev iz različnih društev, ustanov, kako prostovoljno delo poteka, kaj mladi s tem pridobijo ipd.,)
- Vzpostaviti bi bilo potrebno občinski sistem nagrajevanja najbolj prizadevnim prostovoljcem.

5.2 Mladinska dejavnost

Občino Krško označujeta raznoliko in močno mladinsko organiziranje ter kontinuirana in pestra mladinska dejavnost. Na tem mestu predstavljamo pregled obstoječih organizacij v mladinskem sektorju na območju občine, za kar smo podatke pridobili na osnovi vprašalnika, srečanj s predstavniki mladinskih organizacij in dostopnih dokumentov. Celotna analiza pa je na voljo v prilogi.

5.2.1. Dejavnost mladinskih organizacij

Dejavnost mladinskih organizacij sega od družbeno kulturne, prostočasne, športne in glasbene do vzgojno-izobraževalne, strokovne in politično ter civilno-družbeno interesne. Glede na definicijo mladinskih organizacij po slovenski zakonodaji bi sicer težko povsem jasno opredelili, katere so mladinske organizacije in katere so organizacije za mlade, z izjemo teh, ki so včlanjene v Mladinski svet Krško.

Aktivne mladinske organizacije v občini (ki se odzivajo na javne razpise in izvajajo programe za mladino) so:

1. Prostovoljno gasilsko društvo Veliki Kamen - Mladinska točka Veliki Kamen
2. Društvo širjenja uporabnih znanj
3. Klub posavskih študentov
4. KUD Butnhrupn
5. AKD PIZDUN
6. Mladinsko društvo Raka
7. Združenje Hestea, Raka
8. Društvo tabornikov Sivi Dim
9. Združenje slovenskih skavtov in skavtinj, STEG Krško
10. Društvo zaveznikov mehkega pristanka
11. Društvo podeželske mladine Krško
12. Društvo Izvir

Mladinske organizacije na ravni občine povezuje Mladinski svet Krško (oz. naj bi), ki je organizirana asociacija prostovoljnih mladinskih združenj in organizacij, ki delujejo med mladimi. Med svojimi cilji si je Mladinski svet Krško (MSK) zadal krepitev vloge mladih v družbenem dogajanju, spodbujanje aktivnosti mladih, ob tem pa prispevati k oblikovanju okolja, ki omogoča mladim aktivno participacijo v družbi. MSK je bil ustanovljen 7. februarja 2003, v povprečju ja MSK vključeval 8 članic, od katerih so nekatere v zadnjih letih tudi manj aktivne. V tistem obdobju je prihajalo tudi do nekaterih razhajanj na mladinskem področju - tako je bil poleg Mladinskega sveta Krško ustanovljen še en mladinski svet (Mladinski svet Občine Krško - MSOK), ki so ga ustanovile nekatere organizacije. Ta drugi MS ni nikoli aktivno zaživel, deloval in ni izvajal nikakršnih programov in projektov.

Aktivnosti in dejavnosti, ki jih MSK izvaja, so vezane predvsem na sodelovanje predstavnikov v različnih odborih, komisijah in organih različnih pomembnejših akterjev na področju

mladinskega dela v Občini Krško. Takšno sodelovanje predvideva tudi zakon o mladinskih svetih. Financiranje MSK je v preteklih letih potekalo preko javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, zadnji dve leti pa se MSK ni javil na razpis in tudi delo MSK se je močno okrnilo.

Ostala društva, ki se prav tako javljajo na javne razpise za sofinanciranje programov za otroke in mladino, pa bi prej uvrstili v organizacije za mlade, saj imajo med svojimi vrstami manj kot polovico članov starih med 15. in 29. letom oz. niso posredovala podatka o svojem članstvu oz. niso včlanjena v Mladinski svet Krško:

1. Zveza prijateljev mladine Krško
2. Društvo prijateljev mladine Krško - levi breg
3. Društvo prijateljev mladine Leskovec
4. Društvo prijateljev mladine Brestanica
5. Društvo zaveznikov mehkega pristanika
6. Društvo Mosto
7. Zavod Regio

Nekatera primarno delujejo na drugih področjih, zlasti športnem

1. Mažoretni klub Baton
2. Mladinska športna zveza Posavje
3. Kajak kanu klub Krško
4. Mladinsko društvo Primož Kozmus

Tudi sicer športna, kulturna, turistična, gasilska idr. društva v svojih statutih opredeljujejo delo z mladimi in jih vključujejo v svoje vrste.

Obstajajo tudi neformalne skupine mladih, v katerih se združujejo mladi posamezniki s skupnimi interesi. Gre za mlade, ki jih primarno povezuje interes za določeno dejavnost in nimajo širših organizacijskih prizadevanj. V lokalnem okolju so to predvsem različne subkulture.

V veliki meri se neformalne skupine mladih srečujejo v Mladinskem centru Krško, kjer jim je poleg infrastrukture in tehnične opreme na voljo tudi svetovanje pri načrtovanju in realizaciji lastnih idej. V obdobju od 2009 do 2012 so tako nudili podporo številnim projektom mladih posameznikov, cca. 10/letno.

5.2.2. Aktivne organizacije za mlade v občini Krško

Organizacije za mlade opravljajo predvsem vzgojno-izobraževalno, informativno in preventivno dejavnost, med njimi pa velja dodatno izpostaviti Mladinski center Krško, ki kot osrednja organizacija za mlade v občini poleg tovrstnih dejavnosti izvaja širok spekter dejavnosti za mlade.

Na področju mladinske dejavnosti javni zavod organizira in izvaja naslednje dejavnosti:

- koordinira dejavnosti in prireditve za mladino, ki jih organizirajo drugi zavodi, skupnosti, organizacije, društva in posamezniki, ter pri tem nudi organizacijsko in tehnično pomoč;
- izvaja programe za kratkotrajno dnevno ali celodnevno obravnavo in oskrbo otrok in mladoletnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje ter specializirane preventivne programe, namenjene otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju;
- organizira in izvaja preventivne programe s področja zasvojenosti, informira in svetuje mladim v stiski z organiziranjem različnih oblik svetovanja in pomoči, predvsem z namenom zmanjševanja socialne izključenosti mladih;
- upravlja objekte, ki so mu s pogodbo ali sklepom preneseni v upravljanje, svetuje pri načrtovanju, obnovi, izgradnji in upravljanju;

- razvija in izvaja programe mladinskega turizma in mladinskih izmenjav, informira oz. posreduje informacije o prostorskih kapacitetah oziroma rezervacijah počitniških in prometnih možnosti, namenjenih mladim;
- prireja oziroma organizira strokovne, kulturno-umetniške in zabavne prireditve ter predavanja, tečaje, seminarje, srečanja in druge oblike prostovoljnega dela za mlade;
- sodeluje s sorodnimi organizacijami na lokalnem, regionalnem, nacionalnem in mednarodnem nivoju, s humanitarnimi in drugimi organizacijami, zavodi, društvi, posamezniki pri osveščanju mladih oziroma okolja, v katerem živijo;
- spodbuja raziskovalno delo mladih, mladinsko delo in neformalno izobraževanje mladih;
- spodbuja aktivno participacijo mladih v družbeno dogajanje, kvalitetno preživljanje prostega časa in razvoj ustvarjalnosti;
- spremlja, analizira naloge na področju mladinskih dejavnosti, pripravlja in izvaja letne akcijske načrte, zbira in posreduje podatke za potrebe informatike na področju mladih;
- daje pobude in predloge ustanovitelju za izboljšanje stanja na področju mladih, pripravlja strokovna gradiva za Občino Krško.

Mladinski center Krško je osrednji prostor v občini, ki mladim ponuja kvalitetno preživljanje prostega časa. Vanj se vključujejo mladi kot posamezniki za usmerjeno ali neusmerjeno preživljanje prostega časa in v njem poteka celostna obravnava posameznika.

Program Mladinskega centra Krško vsebuje:

- a) neformalno izobraževanje in usposabljanje mladih za mladinsko delo,
- b) prostovoljno mladinsko delo,
- c) informiranje in svetovanje za mlade,
- d) spodbujanje participacije in aktivnega državljanstva,
- e) mednarodno mladinsko delo in mobilnost mladih,
- f) raziskovalno delo mladih,
- g) prostočasne aktivnosti,
- h) izobraževanja - predavanja za starše, potopisna predavanja, posveti, okrogle mize in
- i) socialno preventivo (preventivni socialno varstveni programi za mlade).

5.3 Mnenje mladih

Aktualna mnenja mladih na področju mladine smo deloma že vključili v analizo ukrepov, ki jih na področju mladinskega sektorja občina že izvaja.

Pridobljena so bila na osnovi ankete, ki smo jo izvedli med 6. in 30. aprilom 2013 s ciljem pridobiti sliko stanja, poznavanja in zavedanja o vlogi in položaju mladih ter o stopnji zavedanja in vključenosti mladih v odločevalske procese v lokalni skupnosti. Z anketo smo dobili odgovore na vprašanja, kako mladi v občini ocenjujejo obstoječe ukrepe v okviru mladinske politike lokalne skupnosti, tj. kako »prijazna« je občina do mladih in kaj je potrebno storiti, da se bo njihovo zadovoljstvo povečalo. V anketi je sodelovalo 235 mladih občank in občanov.

Vključeni pa so bili tudi predlogi z delavnic v okviru Mladinskega dneva MC Krško 9.11.2012, delavnice s predstavniki mladinskih organizacij 5.6.2013 in delavnice v okviru projekta mladih za demokracijo »Youth voice: We care« Mladinskega centra Krško 28.6.2013. Njihovi zbrani predlogi pa so tudi v prilogah tega dokumenta.

V povprečju so mladi sicer zadovoljni z ukrepi, ki jih občina Krško namenja mladim, pomembna pa je opazka enega izmed njih - da naj občina deluje »z« mladimi in ne »za« mlade.

6. KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI KRŠKO - STRATEŠKI CILJI IN UKREPI

Mladi so prednostna skupina v družbeni viziji Evropske unije, zaradi trenutne krize pa je treba še bolj skrbeti za mladi človeški kapital. Z uvajanjem medsektorskega pristopa vključuje kratkoročne odzive v dolgoročno prizadevanje za krepitev vloge in položaja mladih. Mladi niso obremenjujoča odgovornost, temveč pomembno bogastvo družbe, ki lahko prispeva k doseganju višjih socialnih ciljev.

Kot navaja Strategija EU za mlade iz leta 2009¹², »Evropejci dlje živijo in se pozneje odločajo za otroke, mladih ljudi pa je manj. Starostna skupina med 15. in 29. letom starosti bo leta 2050 predvidoma znašala 15,3 % evropskega prebivalstva, medtem ko trenutno znaša 19,3 % prebivalstva. Te demografske spremembe vplivajo na družine, medgeneracijsko solidarnost in gospodarsko rast. Globalizacija lahko prinese rast in delovna mesta, lahko pa prinese tudi posebne izzive za ranljive delavce, kot so mladi, kakor se je pokazalo v krizi. Podnebne spremembe in vprašanja energetske varnosti zahtevajo drugačno vedenje in življenjski slog prihodnjih generacij. Bistvene so dovolj prilagodljive ključne kompetence, ki lahko v posameznikovem življenju prispevajo k razvoju ustreznih sposobnosti«.

Tako je na podlagi sedanjega poznavanja mladinskih razmer predlagana nova strategija s tremi osnovnimi in medsebojno povezanimi cilji, ki se tesno navezujejo na tiste iz prenovljene socialne agende:

- ustvarjanje številnejših priložnosti za mlade v izobraževanju in zaposlovanju,
- izboljšanje dostopa in polne udeležbe vseh mladih v družbi,
- spodbujanje vzajemne solidarnosti med družbo in mladimi.

Tudi na ravni lokalne skupnosti občine Krško ugotavljamo podobne razmere, ki jim sledimo s podobnimi cilji in ukrepi, razdeljeni po posameznih področjih mladinskega sektorja, pri tem pa je potrebno izhajati iz lokalnih okvirjev tako glede možnosti gospodarskega razvoja in ustvarjanja delovnih mest, kulture, vrednot kot tudi razpoložljivih naravnih virov in odgovornosti zanje. Tako morajo biti posamezni ukrepi, namenjeni mladim, sestavni del regionalnega razvojnega programa, programa razvoja podeželja, programa za kulturo idr. Pri tem bo potrebno na sodobne probleme (po)gledati z drugega zornega kota, stopiti korak stran od sodobne percepcije razvoja v skladu z mislijo Alberta Einsteina: »Problema ne more rešiti enaka miselnost, kot ga je ustvarila.«

Ukrepi, predstavljeni v nadaljevanju, odražajo tako dosedanje prakso mladinskih politik v občini, predvsem pa povezujejo različne izvajalce in obstoječe vire. Glede na to, da so pripravljene v času, ko so evropski, nacionalni in regijski programi za novo finančno perspektivo še v pripravi, se občinski ukrepi, namenjeni mladim, postavljene v sprejete proračunske okvire občine. Tudi zaradi prehoda iz obdobja ene finančne perspektive v drugo, se lokalni program za mladino sprejema za dve leti, prav tako iz tega razloga bodo nekateri zanimivi predlagani ukrepi počakali na nov lokalni program za mladino po letu 2015.

¹² Strategija EU za mlade - vlaganje v mlade in krepitev njihove vloge in položaja. Prenovljena odprta metoda koordinacije za obravnavo izzivov in priložnosti za mlade, Bruselj, 27.4.2009

PREDLOGI UKREPOV MLADINSKIH POLITIK OBČINE KRŠKO V OBDOBJU 2014 - 2015

1. Področje: Participacija mladih

Ukrep 1: Sprememba sestave Odbora za mladino

Pojasnilo: Odbor za mladino je posvetovalno telo Občinskega sveta, ki opravlja naslednje naloge: obravnava vprašanja na področju mladine, daje mnenje in predlaga občinskemu svetu ukrepe na različnih področjih pomembnih za mlade; daje mnenja in predloge v zvezi z mladinsko politiko, da bi se ustvarile socialne, kulturne, pravne, ekonomske, zdravstvene, pedagoške, izobraževalne in druge razmere, ki pospešujejo individualizacijo mladostnika in njegovo socialno in kulturno integracijo; predlaga pogoje, merila in postopke za sofinanciranje projektov iz občinskega proračuna, ki jih izvajajo društva in druge oblike prostovoljnih in neprofitnih organizacij, katerih dejavnost se nanaša na mlade; ocenjuje in spremlja izvajanje ukrepov za mlade in obravnava poročila o položaju mladih.

Sestava Odbora za mladino je opredeljena v *Poslovniku o delu Občinskega sveta občine Krško* (Uradni list RS, št. 7/2001), participacija mladih pa v odboru ni jasno definirana: » Odbore občinskega sveta sestavlja sedem do devet članov, ki jih imenuje občinski svet, od tega vsaj pet iz vrst članov občinskega sveta.« Predstavniki mladih v Odboru za mladino niso posebej opredeljeni, kar se odraža tudi v dejanski sestavi odbora. Da bo Odbor za mladino resnično predstavljal glas mladih, je potrebno spremeniti določila, ki se nanašajo na njegovo sestavo in z ustreznimi mehanizmi zagotoviti imenovanje predstavnikov različnih skupin mladih.

Čas izvedbe: 2014

Viri: Občina Krško

Odgovornost: Občina Krško

Kazalniki: spremenjen poslovnik občinskega sveta, št. predstavnikov mladih I. 2014 v novo konstituiranem Odboru za mladino

Ukrep 2: Spodbuditi dejavnost Mladinskega sveta Krško

Pojasnilo: Mladinski svet Krško (MSK) je organizacija, namenjena združevanju mladinskih organizacij z namenom zastopanja njihovega interesa pri organih lokalnih oblasti in izvajanje dejavnosti in aktivnosti za spodbujanje mladinskega dela in dela mladinskih organizacij.

Aktivnosti in dejavnosti, ki jih MSK izvaja, so vezane predvsem na sodelovanje predstavnikov v različnih odborih, komisijah in organih različnih pomembnejših akterjev na področju mladinskega dela v Občini Krško. Takšno sodelovanje predvideva tudi zakon o mladinskih svetih. Financiranje MSK je v preteklih letih potekalo preko javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, zadnji dve leti pa se MSK ni javil na razpis in tudi delo MSK se je močno okrnilo.

S strani posameznih mladinskih organizacij je močno izražena potreba po medsebojnem koordiniranju, srečevanju, izmenjavi izkušenj, informiranju, zastopanju, kar je naloga MSK. Zato je potrebno spodbuditi vodstvo MSK k ponovnem konstituiranju članstva in organov MSK, pripravi programa dela v skladu z zakonom in potrebami MO ter v proračunu zagotoviti sredstva za sofinanciranje dejavnosti MSK. Za financiranje mladinskega sveta obstaja tudi zakonska podlaga v zakonu o mladinskih svetih. MSK bi za kvalitetno delovanje potreboval skupno do 5.000 EUR letnega proračuna, katerega del bi zagotovili iz financiranja Urada za

mladino, del pa iz strani Občine Krško. Od Občine Krško bi tako za delovanje potrebovali od polovico predvidenega proračuna.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Občina Krško, državni in EU razpisi, javna dela

Odgovornost: Mladinski svet Krško, Občina Krško

Kazalniki: vsaj 70% registriranih in delujočih mladinskih organizacij, vključenih v Mladinski svet Krško; št. skupnih projektov, št. pobud, sodelovanj

2. Področje: Izobraževanje mladih

Ukrep 3: Sofinanciranje neformalnega izobraževanja mladih v okviru mladinskih organizacij

Pojasnilo: Ukrep obsega oblikovanje in izvedbo javnega razpisa za sofinanciranje neformalnega izobraževanja v mladinskih strukturah. Dotika se sofinanciranja programov, ki se odvijajo na lokalni, regionalni, nacionalni ali mednarodni ravni in so namenjeni neformalnemu izobraževanju. Ta so lahko različnih vsebin, lahko pa se jih usmeri glede na ugotovljene in ocenjene potrebe mladih in njihovega okolja (npr. spoznavanje perspektivnih poklicev, področja lokalne samooskrbe, trajnostnega razpolaganja z viri, medgeneracijskega učenja, podjetništva, kulturne in naravne dediščine lokalnega okolja, rokodelskih oz. obrtnih veščin, različna usposabljanja za delo v mladinskih organizacijah, učenje drugih oblik ustvarjanja.

Ukrep se vključi v vsakoletni javni razpis za sofinanciranje programov za otroke in mladino, pri tem se ustrezno prilagodi merila in razpisno dokumentacijo.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Občina Krško v okviru sredstev javnega razpisa, državni in EU razpisi

Odgovornost: Občina Krško, mladinske organizacije

Kazalniki: št. programov in ur neformalnega izobraževanja, št. vključenih mladih iz občine

Ukrep 4: Usmeritev neformalnih izobraževalnih programov javnih zavodov, namenjenim mladim

Pojasnilo: javni zavodi v občini, katerih ustanoviteljica in sofinancerka je občina, izvajajo različne neformalne programe izobraževanja in delavnice za otroke in mladino, ki pa so med seboj pretežno nepovezani, neusklajeni, dostikrat v istem času nagovarjajo isto ciljno publiko. Podobno kot pri javnem razpisu za mladinske organizacije, lahko ob usklajevanju vsakoletnih letnih načrtov občina tudi programe javnih zavodov vsebinsko in ciljno usmeri.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb o sofinanciranju javnih zavodov, dodatni viri v okviru projektov - nacionalni, EU

Odgovornost: Občina Krško, javni zavodi, ki delujejo na območju občine Krško

Kazalniki: št. programov in ur neformalnega izobraževanja, št. vključenih mladih iz občine

Ukrep 5: Vzpostavitev PUMa - projektno učenje za mlajše odrasle

Pojasnilo: PUM je javno veljavni program neformalnega izobraževanja, v katerem mladi, ki so brez izobrazbe, poklica in zaposlitve v procesu produkcijskega projektne učenja razvijajo kompetenc, ki jih potrebujejo pri zaposlovanju, za pripravo zbirne mape dosežkov in osebnega izobraževalnega načrta (potrjevanje neformalno pridobljenih znanj kot npr. nacionalne poklicne kvalifikacije ipd.). Program mladim pomaga pri preseganju socialne osamelosti in jih spodbudi k nadaljevanju šolanja, kjer pa to ni mogoče, spodbuja pridobivanje veščin, ki olajšajo pot do zaposlitve. Vključenost v program traja praviloma eno leto. V tem času mladi spoznavajo različne poklice in izobraževalne programe, ob tem pa skozi projektno delo odkrivajo svoje interese. S sadovi projektne dela se mladi predstavijo tudi javnosti. Za uspešno izvedo programa so zelo pomembni mentorji in izbira ustreznih izobraževanj glede na potrebe in možnosti lokalnega gospodarstva in potrebe mladih. Ob tem pa je potrebno zagotoviti tudi ustrezne prostore in opremo. PUM se že vrsto let izvaja po drugih regijah v državi.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: ESS, državni in lokalni

Odgovornost: Ljudska univerza Krško (zagotovitev mentorjev, pridobitev nacionalnih in evropskih sredstev), Občina Krško (zagotovitev infrastrukture in delež finančnih sredstev)

Kazalniki: vzpostavljen in delujoč PUM, št. vključenih mladih v PUM in št. ugodnih rezultatov po zaključku izobraževanja

Ukrep 6: Posavska štipendijska shema

Pojasnilo: Občina Krško vsako leto mladim sofinancira štipendije preko Posavske štipendijske sheme, ki jo izvaja Regionalna razvojna agencija Posavje - in sicer dijakom, ki se šolajo za četrto in peto raven izobrazbe v RS ali v tujini, ter dodiplomskim in podiplomskim študentom, ki se izobražujejo v RS ali v tujini in niso zaposleni.

Občina Krško pa posebej namenja štipendije tudi za nadarjene s področja kulture, ki se izobražujejo v tujini. Z ukrepom bo nadaljevala tudi v naslednjih letih v načrtovanem obsegu.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: regijska štipendijska shema - podjetja, občine, evropska sredstva

Odgovornost: RRA Posavje, Občina Krško, podjetja

Kazalniki: št. podeljenih štipendij

Ukrep 7: Zagotavljanje opravljanja študijske prakse v občinski upravi

Pojasnilo: Študijska praksa je namenjena praktičnemu usposabljanju tekom formalnega izobraževanja; je torej praktična nadgradnja teoretičnemu predznanju, ki ga mladi pridobijo v šolah in na fakultetah. Izvedba ukrepa s strani občine obsega omogočanje opravljanja obvezne študijske prakse v službah občinske uprave. Študijska praksa ne predstavlja oblike rednega delovnega razmerja, pač pa predvideva sklenitev učne pogodbe (v primeru dijaka) oz. pogodbe o praktičnem izobraževanju (v primeru študenta) v skladu z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju in Zakonom o višjem strokovnem izobraževanju ter na strani občine predvsem zagotovitev mentorja in izplačila mesečne nagrade (Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju; Zakon o višjem strokovnem izobraževanju). Občina

se za možnost opravljanja obvezne študijske prakse dogovori s posamezno srednjo šolo ali fakulteto ali praktikantom ter v pogodbi, ki jo nato sklene s šolo in praktikantom, določi potrebne elemente, ki jih zahteva zakonodaja (dolžina trajanja prakse, obveznosti ipd.). Opravljanje študijske prakse v občinski upravi se bo v prihodnosti še omogočilo, če ne bo dodatnih stroškov za izobraževanje mentorjev ali drugih stroškov z izvedbo prakse oziroma ukrepov sprejetih z zakonodajo. Občina zagotovi sredstva za nagrado praktikantom, regres za prehrano, pavšal znesek zavarovanja, usposabljanje iz požarnega varstva in varstva pri delu, kar za 5 praktikantov znaša cca 1500 EUR na leto.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski

Odgovornost: Občina Krško

Kazalniki: vključenih 5 praktikantov, v skupnem obsegu 1100 ur

3. Področje: Zaposlovanje mladih

Ukrep 8: Festival poklicev - lokalni zaposlitveni sejem

Pojasnilo: Ukrep obsega organizacijo eno- ali večdnevnega dogodka, na katerem se zberejo lokalni delodajalci, nosilci dejavnosti karijerne orientacije, predstavniki zavoda za zaposlovanje, zaposlitveni svetovalci in drugi strokovnjaki na področju zaposlovanja ter mladi iz lokalne skupnosti in njihovi starši. V okviru dogodka se odvijejo predstavitve poklicev, delavnice o zaposlovanju na lokalnem trgu dela in mreženje med mladimi in njihovimi potencialnimi delodajalci ter tudi enodnevni obiski izbranih delodajalcev. Cilj ukrepa je ustvariti prostor za širitev informacij in nasvetov o lokalnem trgu dela, povezovanje mladih z lokalnimi delodajalci, spoznavanje poklicev in spodbujanje načrtovanja kariere med mladimi v lokalni skupnosti. Namen ukrepa je spodbuditi odgovorno načrtovanje kariere med mladimi ter zagotoviti lokalnim potrebam ustrezno informiranje mladih o možnostih zaposlovanja v lokalnem okolju in posredno usmerjanje mladih v krepitev kompetenc, ki ustrezajo zahtevam lokalnega trga dela in na ta način dvigujejo zaposljivost mladih v lokalni skupnosti, ter posledično spodbuditi zaposlovanje mladih na lokalnem trgu dela.

Mladi morajo biti v izvedbo ukrepa vključeni preko ustreznega informiranja o tovrstni možnosti pridobitve informacij o lokalnem trgu dela. Prav tako lahko mladi aktivno sodelujejo pri organizaciji dogodka ter ga na ta način približajo potrebam in interesom mladih v lokalni skupnosti in izboljšajo njegove učinke.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb o sofinanciranju javnih zavodov (Mladinski center in ostali javni zavodi), viri Zavoda za zaposlovanje, projektni viri

Odgovornost: Mladinski center Krško, Zavod RS za zaposlovanje, OE Sevnica, šole in ostali javni zavodi, mladinske organizacije, mladinske organizacije

Kazalniki: št. predavanj, predstavitev, celodnevni hospitacij na delovnih mestih...

Ukrep 9: Sofinanciranje programov karijerne orientacije, načrtovanja in svetovanja na področju zaposlovanja mladih

Pojasnilo: programe karijerne orientacije izvajajo različne organizacije oz. službe (zavod za zaposlovanje, šolske svetovalne službe, Ljudska univerza Krško,...). Potrebno bi jih bilo

povezati in ciljno usmeriti, kot dodatna spodbuda mladim pa bi bilo možno del sredstev v okviru javnega razpisa (ali letnih pogodb z javnimi zavodi) nameniti sofinanciranju programov karijerne orientacije, načrtovanja in svetovanja na področju zaposlovanja mladih v skladu s potrebami lokalnega trga dela. Mladi izjavljajo, da sploh ne poznajo poklicnih možnosti v občini, vse dokler se ne prijavijo kot iskalci zaposlitve. Želijo si informativnih sejmov oz. srečanj, kjer se ne bi predstavljali samo delodajalci, ampak bi se konkretno izpostavilo, kateri poklici bodo na voljo v občini ali regiji v prihodnje. Del programov poklicne orientacije je potrebno nameniti tudi staršem, vsem skupaj pa v pozitivni luči približati lokalno potrebne in perspektivne poklice, med drugimi tudi obrtnih in kmetijskih strok. Izvajalci teh programov so lahko tako šole kot Mladinski center, zavod za zaposlovanje, mladinske organizacije kot tudi Ljudska univerza Krško v okviru Svetovalnega središča Posavja in programov Šole za starše.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb o sofinanciranju javnih zavodov in projektni viri (državni, evropski)

Odgovornost: Mladinski center Krško, Ljudska univerza Krško, šole, zavod za zaposlovanje, mladinske organizacije

Kazalniki: št. izvedb, št. predavanj oz. predstavitev, št. vključenih

Ukrep 10: Podjetništvo na šolah

Pojasnilo: Vzgoja za podjetništvo je vse bolj pomembna in jo je potrebno začeti dovolj zgodaj - že v obdobju osnovnošolskega izobraževanja. V preteklosti so poskušali temu cilju slediti v Centru za podjetništvo in turizem Krško, ki je v okviru različnih projektov izvajal podjetniške krožke za učence 7., 8. in 9. razredov, program pa naravnali na potrebe in zmožnosti razumevanja osnovnošolcev. Da bi presegli organizacijske in finančne ovire, bi bilo potrebno podjetniške vsebine za osnovnošolce na posameznih šolah uvesti kot izbirni predmet, zainteresirane šole pa se povezati z izvajalci podjetniških usposabljanj (Center za podjetništvo in turizem, Mladinski center Krško ipd.).

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb o sofinanciranju javnih zavodov in projektni viri (državni, evropski)

Odgovornost: šole, Mladinski center Krško, Center za podjetništvo in turizem Krško

Kazalniki: št. izvedb, št. vključenih

Ukrep 11: Podjetniški inkubator za mlade podjetnike

Pojasnilo: mladi si želijo podpore za vstop v podjetništvo zlasti v obliki brezplačnih podpornih storitev in mentorstva področij upravljanja, financiranja, knjigovodstva, marketinga, trženja in vodenja podjetij, nekateri pa potrebujejo finančno ugodne poslovne prostore. Mladi predlagajo tudi izvedbo predavanj in okroglih miz z uspešnimi posavskimi in slovenskimi podjetniki ter izobraževanje institucij, ki skrbijo za podjetništvo in razvoj, obiskovanje tujine in seznanjanje z dobrimi praksami ter apliciranje v občini.

Izvedljivost ukrepa je možna v okviru in nadgraditvi ter povezovanju programov javnih zavodov in drugih organizacij, ki delujejo na trem področju, ki delujejo na področju

spodbujanja podjetništva, mladim pa bi lahko v starem mestnem jedru Krškega nameniti tudi finančno ugoden poslovni prostor, ki je sicer v lasti občine.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb o sofinanciranju javnih zavodov, državni in evropski v okviru javnih razpisov

Odgovornost: Center za podjetništvo in turizem Krško, Mladinski center Krško, mladinske organizacije

Kazalniki: št. mladih podjetnikov oz. podjetij, vključenih v inkubator, št. storitev

Ukrep 12: Programi javnih del za brezposelne mlade

Pojasnilo: Občina vsako leto zagotavlja sredstva za sofinanciranje cca 40 javnih del - pretežno v okviru javnih zavodov, v manjši meri pa tudi v okviru nevladnih organizacij s področja športa in sociale, kar bo zagotavljala tudi naprej v okviru sprejetih proračunskih okvirov.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Zavod RS za zaposlovanje, občina, javni zavodi, mladinske organizacije

Odgovornost: občina, javni zavodi, mladinske organizacije

Kazalniki: št. mladih, vključenih v javna dela

Ukrep 13: Pripravištvo v občinski upravi

Pojasnilo: Ukrep obsega zaposlitev enega ali več mladih posameznikov med 15. in 29. letom starosti iz lokalne skupnosti v službah občinske uprave s pogodbo o zaposlitvi za pripravništvo, ki poleg načrta usposabljanja za samostojno delo zajema plačilo za delo, plačilo prispevkov za socialno varnost, povrnitev stroškov prevoza in prehrane ter ostale pravice iz dela na podlagi delovnopravne zakonodaje za 10 mesecev oz. eno leto. Občina v okviru ukrepa akrije tudi stroške dela mentorja. Cilj ukrepa je zagotoviti kakovostna pripravništva (tj. delo z usposabljanjem za samostojno delo) za mlade iz lokalne skupnosti, ki zaključujejo izobraževanje oz. so zaključili izobraževanje na področjih delovanja občinske uprave, ter posledično ustvarjanje novih delovnih mest za mlade na lokalnem trgu dela. Nameni ukrepa so okrepiti delovne izkušnje mladih v skladu s potrebami lokalnega javnega sektorja, zagotoviti koriščenje učnih in delovnih potencialov mladih na področjih delovanja občinske uprave znotraj lokalne skupnosti in posledično neposredno prispevati k zaposlovanju mladih v lokalni skupnosti. Pripravištvo se izvaja na podlagi sprejetega kadrovskega načrta oziroma v okviru dopustne zakonodaje.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Občina Krško

Odgovornost: Občina Krško

Kazalniki: v skladu s kadrovskim načrtom 2 pripravnika na leto

Ukrep 14: Lokalna samooskrba

Pojasnilo: spodbujanje lokalne samooskrbe je tako z vidika novih delovnih mest za mlade kot tudi zdravja ljudi in okolja, ohranjanja in razvoja podeželja, zelo pomembna naloga in del regijskih oz. nacionalnih ciljev. Te spodbude pa morajo potekati na več nivojih - tako na ravni proizvajalcev kot tudi potrošnikov, nanaša pa se tako na oskrbo s hrano kot energenti, gradbenimi materiali in ostalimi storitvami.

Ukrep tako presega področje mladinskega sektorja, je pa zanj zelo pomemben, vključuje pa več različnih projektov, izvajalcev in ciljnih skupin. Nekateri projekti so že v izvajanju, druge bo potrebno še pripraviti in ciljno usmerjeno izvesti bodisi v okviru sprejetih proračunskih okvirov bodisi v novi finančni perspektivi 2014-2020, vezani na evropske in nacionalne ukrepe.

V okviru spodbujanja lokalne samooskrbe s hrano je tako npr. pomembno vključiti tudi javni sektor - javne zavode s spodbujanjem naročanja lokalno pridelane hrane (vzpostavitev kratkih oskrbnih verig v javnih ustanovah), s čimer bi omogočili nova delovna mesta in/ali ohranitev zaposlitev na kmetijskem področju, pri tem pa pomagati tudi pri povezovanju proizvajalcev pri organiziranju odkupa.

Drugi segment je vzgoja za samooskrbo - otrok in njihovih staršev preko šolskih eko vrtov in drugih programov javnih zavodov in nevladnih organizacij.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi (šolami) in v okviru vsakoletnega javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, evropska in državna sredstva

Odgovornost: šole, mladinske organizacije, Občina Krško, LAS Posavje

Kazalniki: delež lokalne oskrbe v javnih zavodih, št. izobraževalnih programov za različne ciljne skupine (šole, mladi,...), št. mladih kmetov

Ukrep 15: Lokalno (regijsko) partnerstvo organizacij, ki delujejo na področju mladinskega sektorja

Pojasnilo: potrebe po sodelovanju in povezovanju so izrazili tako javni zavodi kot predstavniki mladih. Ukrep obsega organizacijo, koordinacijo, medsebojnega informiranja in spodbujanje sistemiziranega sodelovanja (rednih srečanj) med lokalnimi delodajalci, predstavniki izobraževalnih institucij, lokalnim uradom za delo, relevantnimi civilno-družbenimi organizacijami ter ostalimi akterji, ki jih je v občini mogoče identificirati kot nosilce dejavnosti spodbujanja zaposlovanja (karierni centri, center za socialno delo ipd.). V okviru partnerstva je posebej potrebno zagotoviti sodelovanje mladih preko udeležbe katerekoli vrste mladinskega predstavništva v lokalnem partnerstvu, ker njihovo sodelovanje zaradi poznavanja potreb mladih odločilno prispeva k uspešnosti ukrepa.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb (Mladinski center Krško), projektni preko javnih razpisov

Odgovornost: Mladinski center Krško

Kazalniki: št. vključenih v partnerstvo, od tega št. mladih.. št. sodelovanj, skupnih baz, skupnih pobud...

4. Področje: Prostovoljstvo mladih

Ukrep 16: Spodbujanje prostovoljnega dela

Pojasnilo: mladi morajo po zaključku šolanja (in že med šolanjem) čimprej stopiti v stik z delom, da ohranijo in pridobijo potrebne delovne navade. Velikokrat pri delodajalcih potrebe po delu so, niso pa zmožni dela plačati, zato je vse pogostejša opcija tudi prostovoljno delo. Področja prostovoljnega dela so zelo široka in ga je možno opravljati tako v okviru javnih zavodov kot nevladnih organizacij, podjetij... Veščine, ki jih v takih projektih pridobivajo mladi, zajemajo tudi področje komunikacije, družbene odgovornosti, medgeneracijske solidarnosti ipd.

Dostikrat mladi nimajo dovolj informacij, kje so potrebe po prostovoljnem delu, zato bi bilo potrebno vzpostaviti tudi koordinatorja in ažurno voditi evidenco potreb po tovrstnem delu ter posredovati informacijo mladim.

Mladi se lahko vključijo v prostovoljno delo tako v okviru Mladinskega centra Krško, kot drugih javnih zavodov (npr. Center za socialno delo, šole) in nevladnih organizacij... Poleg samih programov prostovoljnega dela in pridobivanja veščin, pa je v okviru teh aktivnosti potrebno zagotoviti tudi seznanjanje mladih, da je prostovoljstvo koristno pri iskanju službe in zaposlovanju (npr. organizirane predstavitve prostovoljnega dela po šolah iz Občine Krško s strani prostovoljcev iz različnih društev, ustanov, kako prostovoljno delo poteka, kaj mladi s tem pridobijo ipd., festivali prostovoljstva, nagrade najbolj prizadevnim prostovoljcem...)

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi ter javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, projektni v okviru evropskih in državnih javnih razpisov, podjetja

Odgovornost: Mladinski center Krško, mladinske organizacije, javni zavodi oz. lokalno partnerji (ukrep 15)

Kazalniki: št. mladih, vključenih v programe prostovoljstva; vzpostavljena in sproti ažurirana baza ponudnikov prostovoljskega dela

5. Področje: Mladinsko organiziranje

Ukrep 17: Spodbujanje dejavnosti mladinskih organizacij in povezovanja mladih

Pojasnilo: Ukrep obsega sofinanciranje mladinskih programov in projektov v občini. Namen ukrepa je spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa mladih z udejstvovanjem mladih, omogočanjem mladinskega dela in spodbujanjem programov in projektov, ki prispevajo k usposabljanju in pridobivanju veščin ter socialnemu vključevanju in povezovanju mladih. Občina spodbuja dejavnost mladinskih organizacij preko vsakoletnega javnega razpisa, kar bo tudi v prihodnje v okviru sprejetih proračunskih okvirov.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, projektni v okviru evropskih in državnih javnih razpisov

Odgovornost: Mladinske organizacije

Kazalniki: št. programov /projektov, št. vključenih mladih iz občine, rezultati na prednostnih področjih

6. Področje: Bivanjske razmere mladih

Ukrep 18: Neprofitna najemna stanovanja za mlade

Pojasnilo : Ukrep obsega prednostno dodeljevanje neprofitnih stanovanj iz občinskega sklada stanovanj (tj. stanovanj v občinski lasti) v najem mladim posameznikom med 15. in 29. letom starosti in mladim družinam iz lokalne skupnosti, ki prvič samostojno rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje v okviru sprejetih proračunskih okvirov. Veljavna zakonodaja, ki predvideva izvajanje ukrepa dodeljevanja neprofitnih stanovanj v najem s strani občin, namreč omogoča, da občina v javnem razpisu za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem poleg zakonodajno določenih splošnih pogojev za upravičenost prosilcev do pridobitve neprofitnega stanovanja v najem določi dodatne pogoje za upravičenost, v okviru česar lahko prednostno obravnava mlade in mlade družine, ki v občini prvič samostojno rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Občina Krško v okviru sprejetih proračunskih okvirov

Odgovornost: Občina Krško

Kazalniki: št. oddanih neprofitnih stanovanj mladim/mladim družinam

Ukrep 19: Subvencioniranje najemnin

Pojasnilo : Ukrep obsega subvencioniranje neprofitnih in tržnih najemnin za mlade med 15. in 29. letom starosti v lokalni skupnosti, ki prvič samostojno rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje v okviru sprejetih proračunskih okvirov.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Občina Krško v okviru sprejetih proračunskih okvirov

Odgovornost: Občina Krško

Kazalniki: št. subvencioniranih najemnin mladim/mladim družinam

7. Področje: Zdravje in dobro počutje mladih

Ukrep 20: Preprečevanje in odvajanje od različnih oblik odvisnosti

Pojasnilo: zaradi različnih razlogov sodobnega časa, otroci in mladi dostikrat zapadejo v različne oblike odvisnosti, zadnje čase vse bolj v odvisnosti od različnih oblik IKT tehnologije. Ta je sama po sebi lahko zelo uporaben pripomoček, ob pretirani rabi pa postaja ovira tako za zdravje, vključevanje in komuniciranje z okoljem, pridobivanju različnih delovnih navad... Starši in mladi tako potrebujejo ob informiranju o pozitivnih in negativnih učinkih rabe IKT tehnologije ter nasvetih o njeni varni rabi tudi izkušnjo drugačnih, bolj zdravih oblik preživljanja prostega časa, druženja, ustvarjanja, skrbi za lastno zdravje (mlade vključiti v dogajanja v lastnem okolju in širše ter jih na dokaj preprost in praktičen način ozavestiti in informirati o možnostih, priložnostih, odgovornosti do sebe, drugih, okolja).

Izvedljivost ukrepa je možna v okviru in nadgraditvi ter povezovanju programov javnih zavodov (npr. Mladinski center Krško z Lokalno akcijsko skupino za preprečevanje odvisnosti, Ljudska univerza Krško s programom Šola za starše, Center za socialno delo, šole, nevladne organizacije idr.).

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi ter javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, projektni v okviru evropskih in državnih javnih razpisov

Odgovornost: Mladinski center Krško, Ljudska univerza Krško, drugi javni zavodi, mladinske organizacije

Kazalniki: št. vključenih v programe

Ukrep 21: Vključevanje mladih pripadnikov marginalnih skupin

Pojasnilo: v občini se različne krajevne in nevladne organizacije že vrsto let tudi ob občinski podpori in investicijah ukvarjajo z marginalnimi skupinami, zlasti Romi. V zadnjih letih je v posameznih okoljih občine evidenten porast pripadnikov albanske skupnosti. Ob posameznih programih, ki jih nepovezano že izvajajo posamezne organizacije (Ljudska univerza Krško s programi Osnovna šola za odrasle, Tečaj slovenskega jezika, Začetna integracija priseljencev; osnovne šole z uro slovenščine na teden, ipd.), je integracija in socializacija teh prepočasna, pojavljalo se posamezni konflikti, zlasti v vrstah mladostnikov...

Tudi ta ukrep je izvedljiv v okviru obstoječih sredstev kot nadgraditev in povezovanje programov javnih zavodov s programi nevladnih organizacij v okviru vsakoletnega javnega razpisa.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi ter javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, projektni v okviru evropskih in državnih javnih razpisov

Odgovornost: javni zavodi, mladinske organizacije

Kazalniki: št. vključenih v programe

Ukrep 22: Možnost subvencioniranega ali cenovno zelo ugodnega najema vrtnička za mlade, mlade družine in mladinske organizacije

Pojasnilo: Ukrep obsega subvencioniran oz. cenovno zelo ugoden najem predhodno urejenega zemljišča v lasti občine za ureditev vrta za mlade, mlade družine in mladinske organizacije. Cilj ukrepa je dvigniti zanimanje mladih za lastno pridelavo zdravega sadja in zelenjave, spodbujati lokalno samooskrbo, opozarjati na pomen kvalitetne in lokalno pridelane hrane ter povečati uživanje sadja in zelenjave med mladimi.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: Občina Krško v obliki kmetijskih površin in finančnih sredstev v okviru vsakoletnega javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino

Odgovornost: Občina Krško, mladinske organizacije

Kazalniki: št. vključenih v programe

8. Področje: Mobilnost mladih

Ukrep 24: Mednarodne učne mobilnosti

Pojasnilo: programe učne mobilnosti mladih (tako s področja neformalnega kot formalnega izobraževanja) občina deloma že podpira v okviru letnih pogodb z Mladinskega centra Krško in deloma tudi v okviru javnega razpisa za projekte mladinskih organizacij, kar bo tudi v prihodnje v okviru sprejetih proračunskih okvirov. V ta ukrep sodi tudi sodelovanje mladih s pobratenimi občinami iz tujine in mladinskimi organizacijami sosednjih držav, zlasti s Hrvaške.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi ter javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, projektni v okviru evropskih in državnih javnih razpisov

Odgovornost: Mladinski center Krško, mladinske organizacije

Kazalniki: št. mladih, vključenih v programe mobilnosti

Ukrep 25: Izposoja koles

Pojasnilo: po vzoru nekaterih mest bi lahko mladim omogočilo mobilnost znotraj mesta in med mestom in podeželjem (lahko tudi v okviru mreže mladinskih točk) z izposajo koles, za začetek teh, ki so bila najdena in prijavljena na policijski postaji in jih nihče ne uporablja. Ob poškodbi kolesa se strošek popravila naslovi na trenutnega uporabnika ali pa se izvede akcija popravil koles iz strani uporabnikov. Posledično ukrep spodbuja razvoj kolesarske kulture in potek investicij.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: kolesa - policijska postaja, občinski v okviru letnih pogodb z javnimi zavodi ter javnega razpisa za sofinanciranje programov za otroke in mladino, projektni v okviru evropskih in državnih javnih razpisov

Odgovornost: mladinske organizacije, Občina Krško, policijska postaja

Kazalniki: št. koles, namenjenih mladim

9. Področje: Informiranje mladih

Ukrep 26: Informiranje mladih na enem mestu

Pojasnilo: Na osnovi ugotovljenega stanja in izraženih pobud, si tako mladi kot vsi, ki izvajajo različne programe za mlade, želijo informacij na enem mestu MC Krško. Informacije, ki jih želijo zbrane na enem mestu, se nanašajo na večino ostalih ukrepov.

Administrator spletne strani bi moral biti tudi koordinator med partnerji oz. bi morala komunikacija med koordinatorjem in administratorjem spletne strani neprekinjeno teči. Glede na to, da imajo v okviru Mladinskega centra Krško vzpostavljeno spletno podstran »infosmerokaz« in strokoven kader, je smiselno izvajanje ukrepa vključiti med aktivnosti Mladinskega centra.

Čas izvedbe: 2014, 2015

Viri: občinski v okviru letne pogodbe z Mladinskim centrom Krško

Odgovornost: Mladinski center Krško in ostali člani lokalnega partnerstva na področju mladinskega sektorja

Kazalniki: vzpostavljena, ažurna spletna stran z vsemi informacijami, ki se tičejo mladih v občini

7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA LOKALNEGA PROGRAMA ZA MLADINO

Lokalni program za mladino v občini Krško 2014 - 2015 sprejme Občinski svet Občine Krško za obdobje dveh let. Za uresničevanje Programa 2014 - 2015 je odgovorna Občina Krško..

Na podlagi Lokalnega programa za mladino v občini Krško 2014 - 2015 občinski svet sprejme izvedbene načrte v skladu s sprejetim občinskim proračunom.

Občinska uprava vsako leto občinskemu svetu Občine Krško, hkrati z zaključnim računom, predloži delno poročilo o izvajanju Lokalnega programa za mladino v občini Krško 2014 - 2015 z ovrednotenimi rezultati, po izteku obdobja veljavnosti pa zaključno poročilo. Občinski svet zaključno poročilo obravnava in se do njega opredeli.

Da bi bil lahko Lokalnega programa za mladino v občini Krško učinkovit in bi v polnosti dosegal svoje cilje, ob tem pa upošteval lastne usmeritve in smernice, je potrebno vzpostaviti in razviti ustrezne institucionalno-sistemske mehanizme za njegovo spremljanje in evalvacijo. Zato se za sprotno spremljanje in vrednotenje izvajanja strategije in pripravo izvedbenih načrtov in poročil oblikuje delovna skupina, sestavljena iz:

- 1 predstavnika občinskega sveta Občine Krško, ki je hkrati predsednik delovnega telesa Občinskega sveta, pristojnega za mladino,
- 1 predstavnika občinske uprave Občine Krško, ki ga predlaga direktor Občinske uprave,
- 1 predstavnika Mladinskega sveta Krško, ki ga predlaga Mladinski svet Krško ter
- 1 predstavnika Mladinskega centra Krško, ki ga predlaga Mladinski center Krško.

Delovno skupino imenuje s sklepom župan..

8. VIRI

- Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS). Ur. l. RS 42/2010.
- Zakon o mladinskih svetih (ZMS). Ur. l. RS 70/2000, spr. 42/2010.
- Mladinski sektor v lokalni skupnosti. 2012. Mladinski svet Ajdovščina.
- Lokalna mladinska politika. 2012. Zveza ŠKIS in Mladinski svet Ajdovščina.
- Kako pripraviti lokalno strategijo na področju mladih in mladinske politike. 2012. Celjski mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport.
- Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji. Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino ; Maribor : Aristej, 2011.
- Strategija za mlade v Občini Ajdovščina 2013-2018. 2013. Mladinski svet Ajdovščina.
- Vertot, Nelka. (2009). Mladi v Sloveniji. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Odlok o mladini v občini Krško, Ur. l. RS, št. 83/2012)
- Pravilnik o sofinanciranju programov in projektov za otroke in mladino, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Krško (Ur. l. RS, št. 97/2011).
- Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Mladinski center Krško (Ur. l. RS, št. št. 96/2000, 91/2001, 91/2005, 65/2008, 30/2011)
- Program razvoja mreže javne mladinske infrastrukture in storitev javnega zavoda Mladinski center Krško, na območju občine Krško v obdobju od 2006 do 2010 (sprejet na 38. seji Občinskega sveta Občine Krško, dne 23.3.2006
- Letna poročila javnih zavodov Mladinski center Krško, Kulturni dom Krško in Valvasorjeva knjižnica Krško za leto 2012.
- Spletna stran Jamstvo za mlade: <http://www.jamstvozamlade.si> .
- Jamstvo za mlade: Odziv na krizo zaposlovanja mladih? (v angl.: »Youth guarantees: a response to the youth employment crisis?« Mednarodna organizacija dela (ILO), 4. 4. 2013.
- Resolucija o jamstvu za mlade, Svet EU, 16. 1. 2013.
- Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2012 o izvajanju prenovljenega okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010-2018), (2012/C 394/03) 20.12.2012.
- Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se 27. novembra 2012 sestali v okviru Sveta, o participaciji in socialni vključenosti mladih s poudarkom na tistih s priseljenkim ozadjem (2012/C 393/05), 19.12.2012.
- Resolucija Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010-2018) (2009/C 311/01), 2009.
- Bela knjiga Evropske komisije: Nova spodbuda za evropsko mladino, 2001.

9. SEZNAM PRILOG

- Zbirnik odgovorov mladih v anketi
- Anketni vprašalnik - mladi
- Zbirnik odgovorov mladinskih organizacij oz. organizacij za mlade v okviru vprašalnika
- Vprašalnik za mladinske organizacije
- Zapis sestanka s predstavniki mladinskih organizacij oz. organizacij za mlade, 5.6.2013
- Zapis sestanka s predstavniki javnih inštitucij, ki se ukvarjajo z mladimi, 7.6.2013
- Zapis pobud delavnice v okviru projekta mladih za demokracijo »Youth voice: We care« Mladinskega centra Krško 28.6.2013